

Documente privind istoria oraşului Piteşti

Aşezat la confluenţa râurilor Argeş şi Doamnei, la întretăierea unor importante căi de comunicaţie care fac legătura între Ţara Românească şi Transilvania, între aşezările din zona de deal-munte şi cîmpie Piteştiul a beneficiat de condiţii favorabile dezvoltării sale multisekulare.

Urmele materiale scoase la lumină pe teritoriul municipiului (unelte de piatră, silixuri, ceramică, obiecte de metal, monete, materiale de construcţie etc.) atestă continuitatea de locuire din epoca străveche şi pînă astăzi.

Piteştiul medieval menţionat în documente este rezultatul dezvoltării forţelor de producţie şi a noilor relaţii de producţie din feudalismul timpuriu. Asupra lui a influenţat pozitiv existenţa în zona Argeş—Muşcel a voievodatului lui Seneslau ca şi constituirea statului feudal Ţara Românească, care a avut reşedinţa în localităţile din apropiere, Argeş şi Cîmpulung.

Pînă în anul 1516 Piteştiul este amintit în documente cu ocazia acordării de danii unor aşezăminte de cult din partea domnitorilor sau boierilor, aşa cum este şi documentul din 20 mai 1388 (primul care menţionează localitatea Piteşti) cînd Mircea cel Mare dăruieşte ctitoriei sale, mănăstirea Cozia, şi o moară în hotarul Piteştiului, pe riul Argeş.

Citeva documente emise din cancelaria domnitorilor Neagoe Basarab (1517 noiembrie 22, 1518 ianuarie 18, 1519 mai 6), Vlad Începutul (1532 mai 2, 1532 mai 28), Matei Basarab (1645 mai 28) ne dau unele informaţii referitoare la calitatea de reşedinţă temporară pe care o avea Piteştiul. Scriitorii acestor documente ne fac următoarele precizări : „Şi eu, Moisi scriitor, care am scris în noile curţi din oraşul Piteşti”¹, „Şi eu, Florea, cari am scris în minunatul foisor al Piteştilor”², „Eu, Danciul cel mic între diaci, care am scris în minunatul scaun în Piteşti”³, „Scris în cetatea Piteşti”⁴, „Dat în cetatea de lîngă Argeş, în tîrgul nostru Piteşti”⁵.

Observăm că domnitorul Neagoe Basarab i-a acordat Piteştiului mare atenţie, construind aici noi curţi domneşti, pregătindu-i „... un mare viitor...”⁶

Aşezarea geografică favorabilă a influenţat activitatea meşteşugarilor şi negustorilor piteşteni care vor importa, exporta sau tranzita mărfuri spre Braşov şi Sibiu şi chiar spre Peninsula Balcanică.

În secolul al XVII-lea, ca urmare a înviiorării economiei ţărilor române, Piteştiul ajunge „... în fruntea oraşelor dintre Olt şi Dîmboviţa şi va rămîne permanent, ajungînd unul dintre oraşele de primă mărime din Ţara Românească, alături de Bucureşti, Tîrgovişte şi Craiova ; această ordine păstrîndu-se şi la începutul secolului al XVIII-lea”⁷.

¹ D.R.H.B. Ţara Românească, vol. II, doc. 165, p. 321—322. 1517 noiembrie 22.

² D.R.H.B. Ţara Românească, vol. II, doc. 166, p. 322—323. 1518 ianuarie 18.

³ D.R.H.B. Ţara Românească, vol. II, doc. 182, p. 345—350. 1519 mai 6.

⁴ D.R.H.B. Ţara Românească, vol. III, doc. 124, p. 198—199. 1532 mai 2.

⁵ D.R.H.B. Ţara Românească, vol. III, doc. 126, p. 200—202. 1532 mai 28.

⁶ A. Sacerdoţeanu, *Începuturile oraşului Piteşti*, în *Studii şi Comunicări*, Piteşti, 1971, p. 195.

⁷ Ştefan Olteanu, *Locul şi rolul oraşului Piteşti în contextul producţiei meşteşugăreşti urbane din Ţara Românească în evul mediu*, în *Studii şi Comunicări*, Piteşti, 1972, p. 272.

În pragul epocii moderne se găsea în grupul orașelor fruntașe ale Țării Românești, aproplat ca putere economică de cele două orașe Craiova și Ploiești, considerate ca cele mai dezvoltate din Țara Românească în afară de Capitală⁸.

Chiar Matei Basarab și mai ales Constantin Brincoveanu în organizarea economică a țării au fost legați de Pitești și împrejurimile sale prin instituirea unor reglementări pe linia practicării viticulturii și a comercializării vinului. Constantin Brincoveanu, posesor al unor întinse suprafețe de viță de vie în Dealul Piteștilor, introduce o nouă unitate de măsură a vinului „... vadră aceea de la oraș, de la Pitești”⁹ el fiind mare exportator de vinuri la Brașov, unde-și avea casele și depozitele.

Piteștiul, așezare economică, politică, culturală de seamă a Țării Românești, participă activ la evenimentele din perioada modernă. Revoluția de la 1821, condusă de Tudor Vladimirescu, a atras și populația Piteștiului, orășenii contribuind cu voluntari înserși în oastea populară. La Pitești, în casele boierului Iancu Mavrodolu, unde fusese adus de către eteriști după ce-l arestaseră la Golești, Tudor Vladimirescu a rostit cuvinte pline de încărcătură istorică: „Eu nu mă tem de moarte. Eu am înfruntat moartea în mai multe rinduri. Mai înainte de a ridica steagul spre a cere drepturile patriei mele, m-am îmbrăcat cu cămașa morții”¹⁰.

În deceniile trei și patru ale secolului al XIX-lea Piteștiul înregistrează înnoiri pe linie de învățămînt, prin înființarea Școlii Naționale, de sănătate prin organizarea controlului sănătății populației și crearea unui regulament al spițeriilor, prin organizarea administrativă a orașului, dar mai cu seamă pe linia impulsivării activității meșteșugărești și de comerț.

Ideile revoluției de la 1848 s-au răspîdit și în rîndul populației piteștene din rîndul căreia s-au ridicat revoluționari de frunte, precum profesorul Școlii Naționale din oraș, Andrei Pretorian, Toma Coșescu, Scarlat Turnavitu, numit de guvernul revoluționar cîrmuitor al județului Buzău și alții.

Intrucît orașul era considerat ca centru important al revoluției, guvernul provizoriu, la propunerea lui Christian Tell, a aprobat concentrarea trupelor la Pitești și Ploiești. În timpul revoluției s-a sărbătorit noua constituție a țării, s-au arborat drapele naționale pe edificii publice, s-au organizat intruniri și a fost ars Regulamentul Organic. Deși revoluția a fost înfrîntă, ideile novatoare au continuat să se dezvolte pe plan material și spiritual.

Piteștiul își urmează mersul său ascendent pe linie economică, își adaugă noi elemente edilitar-gospodărești și ia amploare activitatea culturală.

Evenimentele politice dinaintea Unirii Principatelor din 1859 erau urmărite cu viu interes și deplină adeziune din partea Piteștenilor. Aceasta s-a văzut și cu ocazia vizitei pe care a făcut-o Alexandru Ioan Cuza în Pitești, cînd orășenii i-au făcut o primire caldă.

Alături și într-un gînd cu întreaga populație a României piteștenii au contribuit la cucerirea independenței deplină de stat a țării, atît pe cîmpul de luptă, cit și în spatele frontului. Piteștiul a fost desemnat de guvern ca principal punct de aprovizionare a armatei, unde s-au organizat mari depozite de provizii și s-au fabricat însemnate cantități de piine pentru ostași.

După dobîndirea independenței deplină de stat a României și ca urmare directă a acesteia în Pitești, ca în întreaga țară, este dinamizată preocuparea pentru modernizare prin construcții de edificii publice, înmulțirea stabilimentelor industriale și comerciale, a instituțiilor școlare, culturale și sanitare, înfrumusețarea urbei etc. Pe plan politic se detașează organizarea în 1881 la Pitești a Congresului studenților din toate teritoriile locuite de români, activitatea Ligii Culturale, Secția Argeș, reorganizarea Clubului Muncitorilor de la 1897.

Întiul război mondial a adus cu sine multe și mari greutăți poporului român, dar și speranța unirii tuturor românilor într-un singur stat. Constituirea statului național unitar român la 1 decembrie 1918 a dus la dezvoltarea mai accentuată pe linie economică a orașului Pitești,

⁸ *Ibidem*, p. 273.

⁹ N. Iorga, *Studii și documente*, vol. X, p. 39.

¹⁰ Mihai Gioranu, *Revoluția lui Tudor Vladimirescu*, București, 1959, p. 88—89.

iar pe plan social-politic asistăm la importante mutații pe linia organizării clasei muncitoare, la desfășurarea unor acțiuni de luptă pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață, la intensificarea activității partidelor politice.

A doua conflagrație mondială a adus pentru țara noastră mari pagube materiale, multe pierderi de vieți omenești și imense suferințe. Deși nu s-a aflat în zona confruntărilor militare, Piteștiul a înregistrat distrugerii materiale și pierderi umane, scăderea nivelului de trai, înrăutățirea condițiilor de muncă.

La eforturile pe care le-a făcut țara noastră pentru eliberarea patriei de cotropitori a contribuit și populația Piteștiului, în mod direct sau indirect, iar mai apoi la înfăptuirea unor reforme economico-sociale, la democratizarea țării și la instaurarea unui guvern democrat.

După 1948, cu sprijinul partidului și statului, la Pitești a început acțiunea de reorganizare și dezvoltare a industriei socialiste, a întregii vieți economice, sociale și culturale.

În 1948 în Pitești existau numai două fabrici textile, o fabrică de butoaie, mai multe tăbăcării și mori și câteva ateliere¹¹.

Nu întâmplător tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, la inaugurarea Întreprinderii de Autoturisme Pitești în 1968, spunea: „Gândiți-vă ce industrie era în Pitești în '38, sau în '45, în '50 sau chiar mai târziu !. Și nu numai la Pitești, ci aproape în întreaga țară.”¹²

Dezvoltarea industrială a Piteștiului a început după 1950 prin dezvoltarea unităților existente, dar mai ales prin înființarea altora noi. Astfel, s-a dezvoltat și reorganizat Întreprinderea de Poduri Metalice și Prefabricate din Beton (1955), s-a înființat Trustul de Foraj Pitești (1952) și Trustul de Extracție Pitești (1955) pentru punerea în valoare a zăcămintelor de petrol din zonă, s-a creat Fabrica de Tananți (1951), Uzina de Piese Auto (1952), Combinatul Pentru Prelucrarea Lemnului (1963), Fabrica de Produse Lactate (1965).

Dar dezvoltarea cea mai spectaculoasă a Piteștiului s-a produs în perioada 1966—1986, când municipiul ajunge unul dintre cele mai de seamă localități ale României, iar puterea economică a județului Argeș este în momentul de față a patra din țară¹³.

Zonele industriale conturate în anii anteriori se definitivează în această perioadă : zona industriei chimice și petrochimice (Pitești-Sud), zona industriei constructoare de mașini (Pitești-Est) și zona industriei ușoare și alimentare (Pitești-Nord).

Cele mai multe dintre unitățile economice ale municipiului Pitești s-au înființat în cîincinalul 1966—1970 : Întreprinderea de Autoturisme (1968), Întreprinderea de Motoare Electrice (1967), Combinatul Petrochimic (1969), Rafinăria de Petrol (1969), Întreprinderea de Stofe „Argeșeana” (1969), Întreprinderea de Bere (1969), Fabrica de Preparate din Carne (1969), Fabrica de Piine (1969), Combinatul de Articole Tehnice din Cauciuc (1970) și altele.

Gama deosebit de variată a industriei municipiului Pitești și volumul producției industriale îl impun ca un reprezentativ centru economic al țării.

Dezvoltarea industrială a fost însoțită de ridicarea Piteștiului pe noi trepte de cultură și civilizație. O largă și variată rețea liceală pregătește și asigură instrucția și educația tineretului la care s-a adăugat învățămîntul superior. De asemenea, în municipiul Pitești funcționează unități de cercetare în domeniul construcțiilor de mașini, al chimiei, al silviculturii, al pomiculturii și viticulturii.

Pe plan cultural se remarcă activitatea mai multor muzee, biblioteci și case de cultură, a revistei de cultură „Argeș”, a Teatrului „Alexandru Davila”, a Întreprinderii Cinematografice Argeș.

¹¹ Arh. St. Argeș, fond Inspectoratul General Administrativ al Regiunii a IX-a Pitești, dosar 18/1948, f. 23—24, orig.

¹² Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, vol. III, Edit. Politică, București, 1969, p. 407.

¹³ „Scînteia” din 16 mai 1987.

Pentru odihnă și recreare Piteștiul dispune de parcuri și grădini, cel mai renumit fiind parcul „Trivale”, iar pentru practicarea sporturilor s-au construit și amenajat mai multe baze sportive, unele dintre ele asigurând desfășurarea unor competiții sportive cu caracter internațional.

În acest an cînd se împlinesc 600 de ani de la prima atestare documentară scrisă Piteștiul se prezintă ca unul dintre cele mai dezvoltate centre economice ale României și cu o înfățișare urbanistică dintre cele mai atrăgătoare.

*

Puținele documente pe care le prezentăm, din perioada 1388—1987, reflectă în general istoria așezării.

MAVRODIN TEODOR,
GÎLCĂ MIRCEA
SIMA VIOLETA
PINTILIE DAN
PRIBEAGU LUCIAN

1

1388 (6896) mai 20. Hrisovul lui Mircea cel Mare voievo d prin care dăruiește mănăstirii Cozia, printre altele, și o moară la Pitești.

Баницы духимъ Кожимъ възвѣдатъ сѧ, сынъ сѣръ съинозе божїи, якоже рече божественныи апостви, емѣже въ сѣдѣ текщенже праведу любащїи и подвигомъ добрымъ подвижашце сѧ и жалеемоу въсприша живнѣ. земленыхъ земанхъ востая къше и на небесн прїожнша сѧ, блаженныи шны гласъ радванїи хъ слншаши: егоже и пришо сашѣт: „Прїидѣте благодолвенїи штць мого, наследѣйте вѣготованное вамъ царство небесное шт сложенїа мнрѣ“. Имже и азъ, иже въ Христа бога благочестивїи и Христовочены, Іуванъ Мирчѣ велиїи воевода и господнїи вѣзе Угрозлахїе, елѣко по снѣкъ послѣдовати нѣвоанхъ прославити прославашаго ма бога и на престо и роднелїи монхъ съ славою възнесешь.

Тѣмже благоволи господство ми въздвїгнѣтъ шт ѡзѡнїи мнѣншїи въ нмѣ свѣтлыи и живнотпалныи и невѣдѣнїи ш трѡнцѣ, нѣсозданаго божества, еюже царїе царствѣютъ и господствѣютъ господства, еюже рѣдн живемъ и движѣмъ сѧ и емѣи ѡ мѣсто рыкомѣ Каимѣнцїи нѣ шатѣ, нїе къ преждѣ село болѣднїи господства ми Нана Оздѡвѣ, егоже съ мѣстоу и многимъ вѣсердїемъ по воанъ господства ми предложїи предреченномъ предложїи мнѣншїи.

Прїложнїе и господства ми еанка къ потребу нѣкомъ живѣщнїи въ тонъ шнѣтѣан въ нїцѣ и шдеждѣ, село на штѣ нїе къ преждѣ Казанѡза воземѡе шрѣщїи и дрѣбѡе село еце нѣ Криковѣ, еже къ преждѣ. Стѡйна Ха гаша; прїложнїи тѣ ве и водошнцѣ на хотарѣ Пнтѣщѡком. ШЩеже и на смертн ею сн даде жїпнѣ Шанша Тѣрѣза село воземѣ Крушїи, яко да естъ мнѣншїи. Прїложнїе и дрѣбн болѣднїи господства ми. Стѡчно Каалѡи на арнїшїи комат нїжего е кѣпнѣ шт Щѣка. тако и съ вннградѣ; и то по воанъ господства ми. Н дрѣбѡ мѣсто тѣжде, иже прїложнїи Дѣде, по воанъ Дана воеводѣ, еце и комат тѣжде прїложнїи мѣсто Дѣвѣз шт хотарѣ Стѡчѣ врнїи, егоже прїложнїи братъ мѣ владѣа и лѡзе по толѣде стрнїи на четѣре мѣста: едно на хотарѣ каанцѡкомъ и два коматн на хотарѣ воикомъ и дрѣбѡ на хотарѣ Стѡшнѣва шрѣшѣ и на рѣнїцѣхъ воднїцѣ нїе прїложнїи данъ воеводѣ. и лѡзе тѣжде, прїложнїи шт жїпнѣ Бѣшѣ, по воанъ роднїи елѣ господства ми, Рѣдѣа колѡдъ и двѣр на мѣсте Хннѣтѣщѡком, нїе прїложнїи тѣтѣа црѣкн.

Гїѣ ежъ прїдвнїи да естъ сѣзѡучѣ шт вѣжнїи днѣтѣзъ господства ми и работѣ.

<Traducere>

+ Ciți se poartă cu dubul lui Dumnezeu, aceștia sînt fiii lui Dumnezeu, cum spune dumnezeiescul apostol, căruiua mergindu-î pe urmă cei iubitori de dreptate, ce se silesc spre cele bune și viața dorită au dobîndit, cele pămîntești pămîntului lăsîndu-le și mutîndu-se la ceruri, acel fericit glas de bucurie auzindu-l pe care veșnic îl aud : «Venii binecuvîntații părintelui meu să moșteniți împărăția cerurilor, care este gălîită vouă de la întemeierea lumii». Căroră și eu cel în Hristos Dumnezeu, binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Ioan Mircea mare voievod și domn a toată Ungrovlahia am binevoit după putere să le urmez ca să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit pe mine și m-a ridicat cu slavă în seacul părinților mei.

De aceea, a binevoit domnia mea să ridic din temelie o mănăstire în numele sfîntei și de viață începătoare și nedespărțitei troițe, nezidită dumnezeire, prin care împărații împărătesc și domni domnesc și pentru care trăim și ne mișcăm și sintem, la locul numit Calimănești pe Olt, care a fost mai înainte satul boierului domniei mele Nan Udobă, pe care cu dragoste și cu multă osîrdie, după voia domniei mele, l-a închinat mai înainte-zisei mănăstiri.

A dăruit și domnia mea cite sînt de nevoie călugărilor ce trăiesc în acel locaș pentru hrană și îmbrăcăminte : satul pe Olt care a fost mai înainte a lui Cazan, numit Orlești și al doilea sat, care e pe Cricov, care a fost mai înainte al lui Stoian Halgaș¹ ; am mai dăruit și o moară în hotarul Piteștilor. Încă și la moartea sa, jupan Stanciul Turcul și-a dat satul numit Crușia, ca să fie al mănăstirii. A dăruit și alt boier al domniei sale, Stanciu al lui Balco, o bucată «de ocină» pe Arghiș, pe care a cumpărat-o de la Ștef, cum și cu vii ; și aceasta după voia domniei mele. Și alt loc tot acolo, pe care l-a dăruit Dude, după voia lui Dan voievod, încă și o bucată «de ocină» tot acolo împreună cu locul lui Dude, din hotarul lui Stancea Vranin, pe care a dăruit-o fratele său Vladul și o vie pe aceeași parte în patru locuri : una în hotarul Calineștilor și două bucăți din hotarul lui Voico și a doua în hotarul lui Stanislav al lui Oreav și moară la Rîmnic, pe care a dăruit-o Dan voievod și via tot acolo, dăruită de jupan Budu, după voia părintelui domniei mele Radul voievod și curtea pe locul Hinăteștilor, pe care a dăruit-o Tatul bisericii.

Acestea toate mai înainte-zise să fie slobode de toate dările și muncile domniei mele.

Arh. St. București, mss. 712, f. 244 v-247, copie Condica m-rii Cozia, Cu o trad. alte traduceri, ibidem, S.I. nr. 5 (Cozia XLVII/I) mss. 209 f. 25—26 și f. 137 și 215, f. 5 v-7 și la Bibl. Acad. R. S. România, ms. 5236 f. 1—4 v. Publ. D.R.H., B.1, 25—28.

¹ În ms. 209, f. 137 este : Algașa.

2

1694 (7202) mai 14. Hrisovul lui Constantin Brîncoveanu voievod prin care poruncește județului și orașenilor din Pitești să lase în pace meșterii mănăstirii din Pitești, iar la treburile domnești să dea oameni de-ai lor.

Milostiuu Bojiu, Io Constandin vovod i gospodară Zemle Vlahscoe. Pisah gospodostvo mi¹ îie, județule de la Pitești, și voao, tuturor oroșanilor de acolo, cătră aceasta vă fac domnia mea înștire, că aici, la domnia mea, ne spune sfinția sa, părintele vîdăica Varlaam, zicînd cum că-și aduce acolo, la mănăstirea sfinții sale, câte un om, doi, cioplitori de lemn, dupre aiurea, ca să-î lucreze ce i-ar fi treaba acolo, la mănăstire, iar voi vă sculați, cînd aveți cite o poruncă domnească pentru lucru domnescu, de mergeți acolo, la mănăstioară, de luați cu sila, de-î dați de merg în trebile voastre, și mănăstirea să lipsească de câte un lucru ce i-ar trebui.

De care lucru, iată că vă poruncesc, domnia mea, în vreme ce veți vedea această carte a domniei mele, iar voi să căutați, de acum înainte, să vă feriți de a mai luarea oameni de acolo, de la mănăstire, ci foarte bună pace să le dați. Iar cînd ar fi poruncă domnească, să vă dați oameni de-ai voștri la fiștece trebi domnești, iar cu mănăstirea să nu aveți nici o amestecătură, că apoi, de voi mai înțelege, domnia mea, cum să mai băntuiți, acolo, bine să știți că rea scîrbă veți petrece de la domnia mea.

Tolico pisah gospodostvo mi. Meseța mai 14 dni, leat 7202 <1694>²

Arh. St. București, ms. 477, f. 180, copie.

¹ Din mila lui Dumnezeu, Io Constantin voievod și domn Țării Românești. Am scris domnia mea.

² Aceasta am scris domnia mea, Luna mai 14 zile, anul 7202 <1694>.

3

1707 octombrie 9 < București >. Scrisoarea lui Constantin Brincoveanu voievod prin care îl anunță pe judele primar al Brașovului că trimite vin de Pitești pentru pivnițele sale din Brașov, din care o butie i-o dăruiește lui.

Magistratul orașului Cronstadt

Io Constandin voievod bojiu milostiu
gospodin zemle Vlahiscoe

Bunului nostru prieten și vecin de aproape în toată vremea de binevoitoriu, dumnealui juplun Gheorghe Iescăl, marele jude al cinstitei cetăți Brașovul, multă sănătate și fericitul bine de la puternicul Dumnezeu, poftim ca să dăruiească dumitale pricina scrisorii acum de ceastă dată către dumneata nu iaste alta fără de cit facem dumitale în știre. Că trimițând noi niște vin ca să se bage în pivnița de la casele noastre din Schiai, după cum am trimis și altă dată am poruncit ispravnicului nostru ca să dea și dumitale o butie cu vin de Pitești, ce dumneata să o primești și să o beai cu sănătate.

Și cu aceasta sfârșind, mila lui Dumnezeu să păzească pe dumneata pururea!
De binevoitoriu dumitale

Io Constandin voievod

Arh. St. Brașov, colecția Stenner, doc. 673/423, f. 1, orig. filigran, semnătură autografă, sigiliu aplicat, Publ. în Nicolae Iorga, Brașovul și românii, Edit. Socec, București, p. 37.

4

1821 mai 21, Golești. Relatare privind arestarea lui Tudor Vladimirescu de către eteriaști în satul Golești—Argeș și trimiterea lui prin Pitești—Cîmpulung—Mușcel, la Tîrgoviște.

Iar Tudor, fiind numai de căpăstru și înconjurat de arnăuți, luă drumul spre Pitești.

Pandurii stătură martori la această vinzare; erau însă înșelați și credeau că toate acestea se fac pentru binele lor. Peste o oră Macedonski și cu toată oștirea porni către Pitești, pornindu-se înainte aghiotantul pandurilor, către căpitan Iordake, ce se afla locuind în casele boierului Iancu Mavrodolu în Pitești, ca să zică lui căpitan Iordake a porunci să li se dea cuartiruri și trebuincioasele încăperi pentru amuniție și soldați. Aghiotantul ajungînd scara și intrînd în sala caselor boierului Mavrodolu a zărit pe Tudor într-o odaie șezînd pe un pat și pe Ghencea păzindu-l cu pușca în mîna lîngă dînsul; iar căpitanul Iordake se plimba prin odaie.

Tudor îl dojenea zicînd: „Și ce vreți de la un om pe care după vicleniile ce le-ați urmat ați întors chiar oștirea lui de l-au dat în mîinile voastre, voi oameni fără căpătii și străini cu totul de această țară? Gîndiți-vă-ți singuri voi printr-aceasta la ce căpătii o să ieșiți? Vreți să mă omoriți? Eu nu mă tem de moarte. Eu am înfruntat moartea în mai multe rînduri. Mai 'nainte de a ridica steagul spre a cere drepturile patrii mele, m-am îmbrăcat cu cămașa morții. Turcii sunt în țară; dar nu sinteți în stare, și nu veți fi niciodată a vă bate cu dîșii cu ispravă”.

Aghiotantul, temîndu-se a nu fi văzut că ascultă, a intrat în casă; și închinîndu-se mai întii la Tudor, și-a împlinit misia pentru care se trimisese; iar căpitan Iordake a poruncit unui Costake Ștefănescu, ce se afla ispravnic la acel județ, a pregăti toate cele trebuincioase.

Oștirea lui Tudor a intrat a doua zi, la 2 după 12, în Pitești, iar pe Tudor îl pornise încă de la 8 ore de dimineață prin Cîmpulung, la Tîrgoviște, într-o căruță de poștic, cu un arnăut înarmat la spate și alte cinci căruțe după dînsul, cu cite doi arnăuți în fiecare.

Mihai Gioranu, *Revoluția lui Tudor Vladimirescu*, București, 1859, p. 88—89.

5

1831 noiembrie 23, București. Adresa Eforiei Școlilor Naționale către Statul orășenesc al orașului Pitești, prin care solicită înflințarea unei școli naționale.

No. 36 noiembrie 26

Eforia Școalelor Naționale
Cînsitutului Stat orășenesc din orașul Pitești
ot jud. Argeș

Încredințată este Eforia că din partea cinstitei Mari Vornicii s-au scris în multe rînduri cînsitului oclmuitorului aceluia județ ca, prin sfătuirea și îngrijirea orășenilor de acolo, să se

găsească o casă sau vreun meloh mănăstiresc, cu două săli măricele, pentru învățatura copiilor, încă două-trei odăi mai mici pentru trebuința dascălilor și cu o odaie pentru parter ca să fie pentru școala publică dintr-acei oraș. Dar fiindcă Eforia nu are nici o știință de s-au găsit o asemenea casă sau nu și vede cu suflotească neastimpărare că tinerimea își pierde vremea și dascăli sînt a sosi și într-acei oraș, Eforia nu lipsește printr-aceasta a face știut aceluia sfat că în articolul 85 al Organicescului Regulament, ce s-au întocmit pentru școale publice din tot Principatul Valahii, să cuprindă că pentru școalele de prin orașe să se ia case publice ce să vor găsi prin acele orașe. Și fiindcă Eforia cunoaște pe sfaturile orășenești însărcinate cu toate enteresurile orașului și că îngrijirea și chibzuirea pentru școala publică i să cuvine drept o datorie sfîntă și netăgăduită, privind mai mult spre folosul în parte al orășenilor cari își văd copiii învățați și deștepți prin învățatură, ce este cea dintii podoabă a omului simțitor, de aceea pofteste pe acel sfat orășenesc, ca îndată după primirea aceștia să chibzuiască cu dinadinsul pentru găsirea pomentei case spre a nu să mai prelungi în zadar vremea, fiind, cum s-au zis, două săli mari și trei odăi mici, însă acele odăi într care este a să așeza învățătura lor didactică, să aibă lungul de 3 stînjini și jumătate, iar latul de 3. Împotriva de nu să vor găsi altăcea de mari, fie și de 2 și jumătate stînjini lungul și de 2 latul. Deosebit va îngriji cinstitul sfat și pentru mobilele acelei școale, adică scaune, lăvițe și celelalte, care acestea făcîndu-să odată prin cheltuiala orășenilor vor fi pentru totdeauna, căci Eforia jârlește pentru plata dascălilor și pentru alte adăugări ce să vor face la înflorirea acestui folos obștelesc. Așadar, urmînd cinstitul sfat și silîndu-să din toată a sa virtute a se găsi și casă trebuincioasă pentru școală și mobilele cele de trebuință a se pregăti, va înștiința Eforia cit mai fără zăbavă și a cui anume să află acea casă, ca să știe mai din vreme ce punere la cale să facă într-această trebuință. Căci Eforia, după ce va primi răspuns la aceasta de la acel sfat, va îngriji a trimite îndată acolo cu știință spre a povățui în ce chip au a să lucra și a să așeza mobilele școalei, cu însemnare de la Eforie și de suma și felurimea anume a acestor mobile. De această așteptă Eforia știință de urmare ce s-au făcut pentru găsirea casei.

ss. indescifrabil

Secretar ss. N. Iiescu

Anul 1831 noiembrie 23, București

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 14/1831, f. 17. orig.

6

1832 februarie 14, Pitești. Ordinul Ocîrmuirii județului Argeș către Magistratul orașului Pitești, privind numirea vătășilor orașului pentru cercetarea sănătății locuitorilor și aprinderea felinarelor de iluminat.

No. 693

1832 februarie 14 Pitești

Ocîrmuirea județului Argeș

Cinstitului Magistrat al acestui oraș Pitești

Încă de la venirea mea la acest județ între celelalte toate au fost povățuit pã cinstitu magistrat ca să întocmească vătășei pe vopselele mahalalelor orașului, pentru cercetarea sănătății locuitorilor, la care mi-au și dat făgăduială că va orîndui pe aceia care aprind și felinarele, adică dimineața să cerceteze sănătatea locuitorilor și seara să aprindă felinarele.

Acum fără nădejde primind raportul polițierului, cu nr. 13 alăturînd și copiile după oțnoșănia aceluia cinstit Magistrat din care mă încredințai că cinstitul Magistrat cituși de puțin nu s-au asămănat făgăduielii ce mi-au dat și fiindcă aceasta se înțelege împotriva datoriilor cinstitului magistrat la însărcinarea pusă asupra-i iar mai virtos că această pricină este din cele mai însemnătoare, delicate, casele ce neapărat trebuie nestrămutat să păzească. Eu avînd în vedere buna făgăduință a cinstitului magistrat, pentru aceasta și acum dă isnoavă cu poftirile, îl dau în cunoștință a instatornici în grabă trebuincioși vătășei pe patru vopsele ale mahalalelor și cercetînd de obște starea sănătății hălăduitorilor cea de la dînsii întreagă știință cinstitul polițai, maisterul orașului prin raporturi pe toată ziua de cîți bolnavi să află și de ce boale, de la ce vopsele și număr ca și polițieru urmîndu-și acea însărcinare să facă urmarea precum este poruncit, raportînd și Ocîrmuirii iar dă primirea și urmarea aceștia va avea Ocîrmuirea răspuns.

I. Cătuneanu

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 15/1832, f. 5, orig.

7

1832 martie 22, Pitești. Ordinul Ocirmuirii județului Argeș către Magistratul orașului pentru măsuri în vederea prevenirii și stingerii incendiilor.

No. 78 martie 22

Ocirmuirea Județului Argeș

Cinstitului Magistrat al acestui oraș Pitești

Dumnealui polițierul acestui oraș, prin raport, face cerere Ocirmuirii de a se îndatora orașanii a pune la ușa prăvălii sau la poarta fieșcare cite o puțină de apă și cite o doniță, topor și cange ca cînd să va întimpla (ferească Dumnezeu) vreun foc să se afle toți mahalagii săritori cu cangele spre potolirea răului și că vătășei mahalalelor nu-și urmează a lor datorie cu raportuirea de sănătatea locuitorilor, elt și pentru că cinstitul Magistrat nu îndatorează pe coșari a mătura coșurile caselor orașenilor pe fieșcare săptămîină, pentru care Ocirmuirea pune îndatorire asupra cinstitului Magistrat îndeplinind negreșit cererile dumnealui polițierului de mai sus, îndatorînd pe fieșcare orașean a pune la ușa prăvăliei sau la poartă cite o puțină plină cu apă, asta neprisitan, și o doniță, topor și cange, potrivit cu semnele ce s-au dat la fieșcare într-o tablă de către dumnealor foștii boieri ispravnici și la întimplare de foc să sară toți mahalagii văpselii unde să va întimpla foc cu cangele spre potolire.

Iar nu dîintr-o mahala să saie printr-alta spre a nu se urma de către vătămălortii obștii, hoți și furi cum și pe vătășei de a urma regulat cu raportuirea la dumnealui polițierul în toate dimineațele pentru sănătatea locuitorilor orașani, ca să raportuiască Ocirmuirii după cum este poruncit. Totdeodată și pe coșarii orașului ca în toate simbelele să măture coșurile orașanilor negreșit, iar de punerea în lucrare a acestor mișcări folositoare obștii să aibă ocirmuirea răspuns.

I. Cătuneanul

Secretar, C. Arion

No. 1413, 1832 martie 22, Pitești

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 15/1312, f. 12, orig.

8

<1836, Pitești> Extras din Regulamentul privind funcționarea spițerilor-

Pentru starea sănătății, rupte citeva roluri din regulamentul ce este încredințat Magistratul de către prea cinstita Mare Dvornicie.

<Articolul 49> Fieșcare spițerie să fie îndestulată cu toate trebuincioasele doftorii cite sint arătate în forma copiii austriecească și pe tot anul să se preînnoiască toate doftoriile scoțînd ecstracturi, elicsuri, siropuri și altele asemenea, din cite buruieni sau flori sint supuse stricăciunii.

<Articol 50> Spițerii să vinză doftoriile întocmai cu tacsă Vienii cea de acum și toată știința spițerilor elt și cumpărătorilor.

3-lea. Comisia doftorilor va alcătui tacsă potrivit cu prețurile ce să cuvin aici în țară, care tacsă se va întocmi în limba românească și va sluji ca un temel în prețul doftoriilor după publicarea comisii hotărîită pentru tacsă, iar spițerul ce nu va urma cu vînzarea după tacsă hotărîită se va osînda a plăti taleri 500 pe seama cutii Magistratului și fieșcare spițer va fi dator a însemna în josul rîndului prețul doftoriei.

4-lea. Plata doftoriilor se va răspunde de către cumpărători pînă la o para întocmai după tacsă, iar întimplîndu-se să treacă un an deplin fără a să plăti spițerului toate, cită vreme va trece peste an să umble cu dobînda cea legiuită și cînd se va arăta la vreo judecată să i se dea tot ajutorul spre a-și primi dreptul său pe deplin.

Spițerul care se va dovedi că au dat doftoriile nepotrivite cu rețeta, ori la felurime, ori la măsuri, spre pedepsă, să i se închiză spițeria, nefiînd volnic însuși de a mai avea această meserie a lui.

<Articol al 51-lea> La orice ceas din zi sau din noapte, se va arăta cu rețetă cinevași la spițerie, li dator spițerul să deschiză și să-i dea doftoria cea cerută.

7-lea. Cînd din întimplare va muri vreun spițer și va avea clironom acolo care să fie învățat la vreo academie meseria spițerească, va fi dator îndată după moartea tată său să-și arate

diploma la comisia doftorilor și găsindu-se după orlnduială Intocmai după cum se coprinde în paragraf al 2-lea art. 47, să aibă a ținea spițeria sau de nu văduva și elironomii lui să vîndă spițeria altuia, care va înfățișa diploma cunoscută de bună și aceluia i se va da voie după formalitățile zise tot la paragraful al 2-lea, iar elnd nici una din alta să vor urma atunci spițeria va înceta cu totul scofîndu-se din numărul spițeriilor.

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 3/1836, f. 2—3, copie.

9

1839 noiembrie 25, Pitești. Cererea negustorilor Popovici din Pitești către Magistrat să le fie eliberată autorizația pentru vînzarea unor mărfuri de Lipsca și Viena în orașul Craiova.

Cinstului Magistrat al orașului Pitești
Reclamație

Din magazia noastră de aici trimitem la Craiova, în opt coleturi, marfă de Lipsca și de Viena spre vînzare și pentru ca să fie aceea de acolo orlnduită ci<nstit> Carvasarea din partea ci<nstitei> Eforii a vămilor încredințată că este de aici, rugăm cinstitul Magistrat a ne face adeverință cuviincioasă.

Plecați, M. Popovici frați

No. 490 Biletul slobozit d. Mihai Popovici pentru scoaterea a opt coleturi marfă de Lipsca și Viena la oraș Craiova.

1839 noiembrie 25

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 3/1839, f. 83, orig.

10

1840 iulie 19, Pitești. Adresă prin care Cîrmuirea județului Argeș face cunoscut Magistratului că Departamentul din Lăuntru a aprobat înființarea unui trg săptămînal de vite în orașul Pitești.

Cîrmuirea jud. Argeș

anul 1840 luna iulie 19 nr. 4879

Cinstului Magistrat local

Cinstitul Departament din Lăuntru, din porunca nr. 6678 încunoștințează Cîrmuirea că, pî lângă tirgul de săptămîlnă ce din vechime să face într-acest oraș Pitești, în toate vinerile, pe locul destinat spre acest sfîrșit de paharnic Ioan Budișteanu, proprietatea dumnisale, s-a hotărît a să înființa pe viitorime un obor de vite pe acest loc și în aceeași zi, potrivit cu cererea ce prin ofițială birlicie către cinstitul Departament au arătat numitul proprietar. O asemenea întocmire fiind foarte folositoare și îndemnică alit pentru comercialele întreprinderi ale locuitorilor, cît și pentru întîmpinarea deosebitelor lor trebuințe de cumpărătoare sau vînzare de vite.

Prin urmare, Cîrmuirea scrie cinstului Magistrat ca, pătrunzîndu-se de folositoarele rezultaturi, să publice înființarea prezisului obor prin pristav în mai multe rînduri, de tirg, spre obșteasca știință și de urmare să răspundă Cîrmuirii.

Cîrmuitor, ss indescrifabil

<Rezoluție :> <1840> iulie 19

Așa să să urmeze, începîndu-să de mline. cu o zi de tirg și răspunzîndu-să cinstitei Cîrmuirii de urmare.

Socolescu

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 31/1840, f. 1, orig.

11

1848 iunie <27>. Guvernul provizoriu aprobă, cu modificări, propunerea generalului Chr. Tell de a se concentra trupele la Pitești și Ploiești.

Primit 28 iunie 1848, no. 1026

Dreptate, frăție !

În numele Poporului român, Guvernul provizoriu

Domnule general,

Primindu-să adresul dunitale cu no. 2201 pentru concentrarea trupelor, aprobăm propunerea dunitale, cu modificare numai ca regimentul no. 1 să meargă la Pitești, no. 2 la Plocești și al 3-lea să rămână tot în București.

Membrii Guvernului : I. Eliad, Ștefan Goleșcu, Gheorghe Magheru, N. Bălcescu, C. A. Rosetti, I. C. Brătianu, A. G. Goleșcu.

Secția 2-a.

No. 121

Anul 1848 luna iunie <27>

Arh. St. București, fond Comisia alcălăuită pentru cercetarea celor amestecați în fapte revoluționare, dosar 1/1848, f. 1071, orig. Publ. în Documente privind anul revoluționar 1848 în Țara Românească, p. 15.

12

1848 iulie 19 <București>. Ordinul ministrului din Năuntru, Nicolae Goleșcu, către administratorul județului Argeș, prin care-i cere ca petițiile poporului român către împărații Turciei și Rusiei să fie semnate și de argeșeni și apoi restituite ministerului.

Dreptate — frăție !

Domnule administrator al județului Argeș

Alăturatele petiții, din partea poporului român, către Mărirea sa împăratul Turchii, le voi comunica tuturor lăcuitorilor aceluia județ ca să le iscălească acei ce vor voi, precum au urmat și cu cele către Mărirea sa împăratul Rusii, trimise cu porunca nr. 3641 și, după iscălirea lor, să le întorci subțiscălitului. Iar cele dintii trimise către împăratul Rusii, ești poftit a le întoarce subțiscălitului îndată cu acele iscălituri ce să vor fi depus pă dînsele.

Salutare și frăție !

ss. Ministru din Năuntru, N. Goleșcu

Capul sec<ției> Steriade

Pentru întocmai copie, secretar, Toma Furduescu

No. 4439, 1848 iulie 19 <ecția> I, M<asa> I

Arh. St. Argeș, fond Episcopia Argeș, dosar 117/1848, f. 6, copie.

13

1856 ianuarie <Pitești>. Situația statistică înalntată Administrației județului Argeș, de către Magistratul orașului cu privire la iluminatul orașului pe perioada : 1852—1855.

Municipalitatea orașului Pitești

Onor Administrații locale

1856 ianuarie

Conform celor din adresa Onor Administrații cu no. 611, cu onoare i se face cunoscut că iluminarea felinarelor au costat în chipul următor, însă :

lei parale

2309	25	pe anul 1852 pentru 70 felinare cu reparația lor ;
5558	39	Idem — 1853, cu înființarea a 40 felinare noi și reparația și curățitul a 110 felinare ;
6608	30	Idem — 1854, cu înființarea a 40 felinare și reparatul lor, peste tot, 150 ;
5686	23	Idem — 1855, pentru 150 felinare și reparația lor care sînt destinate a fi iluminate pentru anul corent

Prin adăugare că costul lumînărilor estimîndu-se prin mare de la 1 noiembrie trecut cu prețul de lei 5 parale 10 ocaoa, atît cheltuiiala iluminării, cit și a reparații trebuincioase, neapărat suma să poată urca pînă la lei 8300.

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 7/1857, f. 7 v., copie.

14

1856 martie 12, Pitești. Cererea directorului teatrului adresată Comisiei de cartiruire pentru eliberarea sălii teatrului ocupată de armata austriacă, în vederea susținerii unor spectacole în Pitești.

Onorabilii Comisii a Cartirurilor
dintr-acest oraș Pitești

Având direcția teatrului dintr-acest oraș, și după'nalta voie ce-am dobândit închiriind sala teatrului și celelalte încăperi de la domnul Nicolae Coculescu, dat fiind că această sală văz, că să află ocupată de Școala muzicii ostășești austriace, și cu această ocupare direcția nu ar putea da nici o reprezentație, împiedicându-se repetițiile de toate zilele ale actorilor.

De aceea rog pe onorabila comisie ca chiar astăzi să chibzuiască a să lăsa slobodă această sală spre a putea aranja și scena teatrului, mai fiind trebuință de oarecare reparație.

N. Beștelei
1856 martie 12

<Rezoluție :> marți 14, să se citească în complectul comisiei și să se chibzuiască

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 1/1856, f. 86, orig.

15

1857 iunie 27, Pitești. Porunca Administrației Districtului Argeș, prin care cere Magistratului orașului să convoace pe toți meseriașii în vederea alegerii a doi delegați care vor vota pentru deputatul orașului în Divanul Ad-hoc.

Administrația Districtului Argeș

Anul 1857 iunie 27, No. 6038, Pitești

Onor Magistrat local

În asemănarea înaltului firman și a instrucțiilor primite, se invită onor Magistrat ca pentru ziua de 30 ale corentei, convocând în pretoriul său pe toți patentarii deosebitelor corporații de meseriași care sînt posesori de acareturi în acest oraș pe prețul de lei opt mii în jos, precum și pe cei care n-au nici un acaret, ci numai esersează meserii cu patente, să ia dispoziții, ca de către aceștia să se aleagă dintre dinșii doi delegați, pe care delegați, tot în aceeași zi, pînă la ceasul douăsprezece, să-i recomandeză negreșit Administrației prin raport, trimițînd și actul alegerii, subscris de toți alegătorii și legalizat,

Administrator T. Brătianu,

Secretar, T. Furduescu

<Rezoluție :> Iunie 28

Îndată să se comunice d. Staroste ca la ziua destinată să aducă la sfat pe toți patentarii meseriași spre a se face alegere de cîte doi delegați din fiecare corporație, asemenea să se raporteze îndată și onor. Administrației că meseriașii cizmari și cojojari, prin acte subscrise, și-au ales fiecare cîte un staroste pentru căutarea intereselor meserii lor, cerîndu-se dezlegare de să pot primi și aceștia la alegerile ce să cer,

Coculescu

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 17/1857, f. 5, orig.

16

1857 noiembrie 2, Pitești. Adresa Administrației Districtului Argeș, prin care face cunoscut Magistratului orașului Pitești hotărîrea Eforiei Școalelor de a înlocui alfabetul chirilic cu cel latin.

Administrația Districtului Argeș

Anul 1857 noiembrie 2, No. 10227 Orașul Pitești

Onor Magistrat local

După cum anunță onor Eforie a Școalelor prin ordinul cu no. 2263, prin jurnalul ce au încheiat, s-a adoptat sistemul de scriere cu litere latine după chipul următor :

Litere slavonești :

Litere românești :

а = a ;	б = b ;	в = c ;	г = d ;	д = e ;
ѣ = f ;	г = g ;	х = h ;	и = i ;	ж = j ;
л = l ;	м = m ;	н = n ;	о = o ;	п = p ;
р = r ;	с = s ;	ш = s ;	т = t ;	у = ț ;
ѕ = u ;	ѡ = v ;	з = z ;	ѣ = x	

Această schimbare însă privind la școalele pentru învățătura copiilor, se însemnează onor. Magistrat spre știința de regulile școalelor din acest oraș.

Administrator, T. Brătianu

Secretar, Toma Furduescu

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 5/1857, f. 97, orig.

17

1859 aprilie 17, Pitești. Cavintarea președintelui Consiliului orașului Pitești la intrarea în oraș a domnitorului Alexandru Ioan Cuza.

Prea înălțate Doamne,

Locuitorii piteșteni, aflindu-se în deplină sănătate și de bucurie pentru venirea Domnului lor constituțional în orașul lor, vă aduc, prin organul municipal, felicitările și urările sale.

Totdeauna, consiliul vă înfățișează cu respect prin alăturatul tablou, starea populației orașului și a finanței acestei municipalități.

Prezidentul Consiliului orașului Pitești, I. Enescu

Membri: E. Hagiulea, T. Tanciu, I. Protopopescu

Secretar, I. Conciu

Anul 1859, luna aprilie 17, Or. Pitești

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 27/1859, f. 3, orig.

18

1859 decembrie, Pitești. Apel adresat cetățenilor din Pitești pentru a contribui prin donații la susținerea cheltuielilor făcute de guvern cu introducerea telegrafului.

Domnul meu,

Plin de bucurie vă anons că astăzi a început firul electric, lucrarea sa și într-acest oraș Fie binecuvîntat acest început!

Cunoașteți destul cât era de necesar și Piteștilor acest fir.

Iată-l, în fine, înființat! Iată Piteștiul legat cu semenele sale din România și Moldavia și <nu> mai <e> străin de cum erau pînă aci.

De azi înainte se pot crede una lîngă alta, se pot înțelege îndată la trebuințele lor și mai ales asupra aceloră de a ajunge la prosperitate, înflorire și fericire.

Înființarea acestui fir însă, au costat pe guvern sume însemnate și neînlesnirea în care se găsește astăzi noi trebuie să intervenim cu a oferi cîte ceva în folosul acestei bune și folositoare instituții.

Propui dar a se începe o subscriere și sînt încredințat că d-nii cetățeni piteșteni nu vor rămînea mai pe jos de ceilalți compatrioți ai noștri dintr-alte districte, cărora le-a fost mult numai de a auzi, și au depus îndată cu mulțumire și bucurie o mică ofrandă pentru această frumoasă cauză.

Nu mă îndoiesc că în curînd voi avea fericirea de a anonsa că cetățenii argeșeni au făcut ofrande mai însemnate decît confracții lor dintr-alte districte, adăogînd și cu această ocazie onor probă că dinșii sînt cei mai dintli a sprijini tot ce este folositor pentru binele și fericirea nații. De aceea veți binevoi ca la fiecare săptămînă să mă încunoștiințați de meritul contribuțiilor.

al dv. P. Orbescu

<Rezoluție>: Cașelaria va deschide listă, d. secretar și ajutorul vor slărui pe la fiecare din d-nii orașani ca fiecare cu ceea ce va vrea să contribuie la ajutorul acesta.

Pe oricîți din d-nii orașani i-am invitat a se suptscri în ajutorul ce se propune într-aceasta, au dat răspuns că cei mai mulți s-au suptscris la onor Ad-strație, iar alții supt feluri de îndreptări n-au voit.

I. Conciu, V. Gărdescu, la dosar Coculescu

No. 12907, 1859 decembrie Pitești.

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 47/1859, f. 2, orig.

19

1860 iunie 2, Pitești. Jurnal prin care Consiliul Municipal Pitești hotărâște construirea a șase rezervoare de apă necesare pompiierilor, precum și locul amplasării acestora.

Anul 1860 iunie 2, nr. 661

Consiliul municipal au făcut băgare de seamă lipsa cea mare de apă cu care la întimplări de aprinderi s-ar putea face ajutorul trebuincios, și ca să se îndeplinească și această neapărată trebuință, au chibzuit ca să se facă șase rezervoare pe al punctele următoare și a nume:

1-*iu*. În piața Sf. Nicolae (numită a sfatului), alături cu fntina, din care să se dea apă din fntină prin burlane îngropate în pământ.

2-*lea*. În piața Sf. Gheorghe, în locul pușului ce există acum care niciodată nu se poate ține în bună stare din cauza vizitiilor și a birjarilor pentru că ziua, noaptea adapă caii, strică citura și rup lanțul.

3-*lea*. În piața Crucea de piatră, în care să se aducă apă din puțul ce se află în curtea răposatului Dumitru Georgiul.

4-*lea*. La Școala națională, în locul spațului ce există acum.

5-*lea*. În piața Oiescului, căreia să i se dea apă prin burlane din cișmeaua de acolo.

6-*lea*. În piața Sf. Ioan căreia să i se dea apă ca și la celelalte din cișmeaua de acolo.

Fiindcă fondurile trebuincioase nu s-au prevăzut prin bugetul anului curent, să se execute anul acesta numai cel din piața Oiescului. Pentru cuvîntul că acea piață, fiind pusă în lucrare pavarea ei, să se execute deodată și facerea rezervorului a nu se mai strica altădată pavimentul.

Aceste rezervoare se vor construi din grinzi de stejar groase, îngropate în pământ de 6—7 palme, și deasupra să se acopere cu obloane de scînduri groase în două canaturi care să se deschidă cu înlesnire la vreme de trebuință.

Înființarea rezervorului de mai sus se va pune în licitație și după săvîrșirea acestei formalități se va cere aprobarea onor Minister.

Celelalte cinci rezervoare se vor trece în bugetul anului viitor, după care se vor lua îndată dispoziții a se pune în lucrare.

Copie după aceasta se va trimite domnului subinginer local, rugîndu-l a alcătui un plan și deviz pentru această lucrare.

Membrii Consiliului oraș Pitești : N. Coculescu, C. Tonculescu, S. I. Conciu

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 22/1860, f. 1, orig.

20

1863 decembrie 14, Pitești. Raportul Prefecturii județului Argeș către Ministerul de Interne în care arată starea proastă în care se află arhiva prefecturii.

Domnule Ministru,

Este cunoscută, domnule ministru, poziția arhivei acestei Prefecturi din corespondența ce s-a preurnat. Acum, cu ocazia numirii noului director, care au cerut a se constata aceasta am văzut că toate dosarele plină la anul 1850, fiind rupte și putrede, cu toată stăruința ce s-ar pune, ar fi imposibil a se mai păstra, și dacă îmi permiteți, domnule ministru, a opina mijlocul cel mai nimerit n-ar fi altul decît a se arde. Iar de la expusul an plină azi, după cum promite domnul director, se vor aduce în cea mai bună stare.

Vă rog, dar, cu respect, binevoiți a-mi da deslegarea necesară. Primiți, domnule ministru, încredințarea prea osebitei mele considerații.

Prefect, Gorovey

<Rezoluție :>

Această propunere fiind împotriva așezămintelor în vigoare nu poate avea locul, domnule prefect. Stăruinți a se pune în ordine arhiva prin domnul director.

Domniei Sale

D-lui Ministru — Secretar de Stat la Departamentul de Interne.

Arh. St. București, fond Ministerul de Interne, dosar 13/1863, f. 15, orig.

21

1865 noiembrie 27, Pitești. Telegrama prefectului județului adresată lui Alexandru Ioan Cuza, prin care îl felicită pentru modul cum apără interesele României.

nr. 3192/441

Preatnălțate Doamne,

Funcționarii civili și militari din județul Argeș, profund mișcați de patrioticele sentimentele înălțimii Voastre, cu care ați susținut demnitatea țării prin ideile exprimate în epistola adresată altetei sale vizirului Înaltei Porți, vin respectuos a vă depune, și cu această ocazie,

eterna lor recunoștință, simțindu-se fericiți că România, prin îndoită alegere făcută în persoana Măriei Voastre, a știut a chema pe adevăratul ei apărător.

Trăiască România !

Să trăiți Măria Ta ani mulți pentru prosperitatea țării.

Prefect, D. Chirișescu

(urmează 51 de semnături)

Bibl. Acad. R. S. România, Arhiva Alexandru Ioan Cuza, mapa I.I, f. 55, copie.

22

1872 mai 12, Pitești. Actul de naștere al pictorului Constantin I. Petrescu.

Constantin Ilie Petrescu

Din anul una mie opt sute șaptezeci și doi, luna mai, ziua douăsprezece ora nouă dimineața.

Act de naștere al d-lui Kostantin, de secsu bărbătesc, născut ieri la ora șase dimineața în orașul Pitești, la casa părinților săi, cu nr. trei sute șazeci și patru, din strada Egalității, culoarea de Negru, fiu al d-lui Ilie Petrescu, în etate de ani treizeci și opt, cu profesiunea zugrav, și al soției acestuia anume Bălașea născută protopopu Mihalachie Minescu, în etate, de ani douăzeci, cu profesiunea menajul de casă, după declarațiunea făcută, în lipsa tatălui de d-ei Marica Ivan, în etate de ani șaptezeci, din strada Tirgu de Afară, culoarea Albastră, care în calitate sa de moașă și străbună a născutului a cunoscut faptul nașterii și ne-a înfățișat copilul.

I-lu martor, protopopul Mihalache Minescu, de ani patruzeci și cinci, din strada Tirgu de Afară, preot la biserica Mavrodolu, bun al născutului, al doilea martor, d-na Teodora protopopu Minescu, de ani treizeci și șase, din aceeași stradă, bună a născutului, cari au subscris acest act, după ce li s-a citit, împreună cu noi și cu declarația, constatată după lege de noi Mihail Silvestrescu, oficierul stării civile al comunei urbane Pitești.

Declaranta și a doua martoră neștiind carte s-au subscris de noi.

Declarante, ss. Marica Ivan,

Martori : protopop ss. M. Minescu, ss. Teodora protopop Minescu.

Off. stării civile ss. M. Silvestrescu

Arh. St. Argeș, Colecția Stare Civilă, oraș Pitești, registru 35/1871—1873, f. 46, orig.

23

1877 aprilie 26, Pitești. Ordinul Prefecturii Argeș adresat Primăriei orașului să amenajeze magazinele de depozitare a produselor, deoarece Piteștiul va fi punctul principal de aprovizionare a armatei române.

Prefectura Districtului Argeș

No. 4274

Pitești, 1877 aprilie 26

Domnule primar,

În conformitatea ordinului-telegramă al d-lui ministru interne cu nr. 8352, am onoare a vă aduce invitațiune să binevoiți a merge de a rechiziționa magazia d-lui Stătescu, însă ambele etaje, precum și alte două ce vor fi mai în apropiere de gară, care toate să fie încăpătoare și să coprinză suma de la două pînă la trei chile produse, deoarece orașul nostru va fi punctul principal de unde urmează a se aproviziona armata română.

Primiți, vă rog, d-le primar, asigurarea osebitei mele considerații.

Prefect, C. Racoviță.

Director, G. Micescu

Domniei-Sale

Domnului Primar Local

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 30/1877—1881, f. 16, orig.

24

1881 august 28, Pitești. Cererea studenților piteșteni adresată Primăriei orașului în legătură cu organizarea în Pitești a congresului studenților din toate teritoriile locuite de români.

1881 august 28.

Comitetul însărcinat cu recepțiunea
Societății Junimii Universitare
No. 1

Domnule Primar,

Subsemnații membri ai consiliului însărcinați cu recepțiunea Junimii Universitare a¹ cărei scop este de a stringe legăturile de înfrățire între întreaga junime studioasă română prin întrunirea lor în fiecare an în unul din orașele țării noastre a studenților din toate unghiurile Daciei Traiane.

Avem onoarea a vă comunica că sorțul tras de acei juni a căzut asupra orașului nostru Pitești pentru întrunirea congresului școlar din acest an. Subsemnații, constituiți într-un comitet însărcinat cu recepțiunea acestor juni studenți în orașul nostru am luat decizia ca recepțiunea ce are a se face acestor studenți să fie corespunzătoare scopului ce se caută a se atinge prin aceste întruniri.

De aceea, domnule primar, convinși de dorința ce toldeana ați binevoit a avea spre a încuraja realizarea actelor mari de unire, înfrățire și consolidare a ideii de românism, vă comunicăm cu onoare dorința ce avem pentru buna recepțiune și ospitalitate a junimii studioase, și vă rugăm a lua și din parte-vă măsurile ce veți crede necesare întru realizarea justei noastre dorințe.

Primiți, domnule primar, asigurarea distinsei noastre considerațiuni.

(Urmează șapte semnături :)

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 35/1881—1882, f. 1, orig.

25

1886 octombrie 27, Pitești. Invitația Primăriei orașului Pitești adresată cadrelor didactice ale Gimnaziului din localitate pentru a participa la inaugurarea localului primăriei.

PRIMĂRIA Comunei Urbane Pitești
No. 4567 anul 1886 octombrie 27

Domnul Directore,

Joi, 30 curent ora 12 din zi, fiind a se sărbători inaugurarea noului Palat Comunal din acest oraș, subsemnatul are onoare a vă ruga ca să binevoiți a lua și dv. parte, împreună cu corpul profesoral, la această solemnitate.

Primiți, domnule directore, asigurarea osebitei mele considerațiuni.

Primar, N. Constantinescu

Secretar, T. G. Penescu

(Rezoluție) :

1886 oct. 28. În vederea d-lor profesori Trifonescu N. Dumitrescu ; Ion Trifonescu ; Ion Păișu ; M. Drugeanu ; V. Vasilescu ; N. Serafim ; locot. Cartojean ; N. Alexandrescu.

Domnii-sale

D-lul Directore al Gimnaziului din Pitești.

Arh. St. Argeș, fond Liceul „N. Bălcescu” Pitești, dosar 21/1886, f. 303 orig.

26

1888 martie 28, Pitești. Actul de naștere al dramaturgului Alexandru Gh. Kirîțescu.

No. 99 martie 28, Alecsandru G. Chiritzescu

Din anul una mie opt sute optzeci și opt, luna martie, ziua douăzeci și opt, orele două după amiază.

Act de naștere al lui Alecsandru, de secs bărbătesc, născut astăzi la orele zece dimineața, în orașul Pitești, la locuința părinților săi, cu no. 13, din strada Eucurești, coloarea de Galben,

fiu al d-lui Gheorghe Chirișescu, de ani douăzeci și nouă, de religie ortodox, cu cel din urmă domiciliu din Ploiești, de profesiune funcționar la calea ferată locală și al soției acestuia Elena, de ani douăzeci și unu, după declarația făcută de tatăl care ne-au înfățișat copilul; I-ii martore Alecsandru Mărculescu, de ani douăzeci și doi, funcționar la gara căii ferate locale, al II-lea martore Dimitrie Dimăneșcu, de ani treizeci și unu, funcționar la gara căii ferate locale care au subscris acest act după ce li s-a citit împreună cu noi și cu declarantele.

Constatat, după lege la casa nașterii, din cauza timpului răcoros, de noi Gheorghe Negulescu, adjuțor de primar, delegat cu actele stării civile din Pitești.

Declarante, ss. G. Chirișescu,
Martori, ss. A. Mărculescu, ss. D. Dimăneșcu
Oficer, ss. G. Negulescu

Arh. St. Argeș, colecția Stare Civilă, oraș Pitești, registru 40/1886—1888, f. 51, orig.

27

1891 iulie 7, Pitești. Jurnal încheiat de Consiliul orașului Pitești privitor la înființarea spitalului orașenesc.

Ședința de la 7 iulie 1891

Se dă citire adresei onor. Eforii Spitalelor Civile, nr. 584 înreg. la nr. 2933/1891, a căreia cuprindere este următoarea :

Prin noul buget, s-a admis înființarea a zece paturi în spitalul urbei (Pitești) în capul căreia îl găsiți în contul Eforii, și s-au afectat pentru întreținerea fiecăruia din aceste paturi, o sumă de 500 lei anual, costul obișnuit al paturilor la Eforie, în total dar, o subvenție de 5000 lei.

Din cauza întârzierii bugetului, anul acesta un prim trimestru se găsește deja expirat și foarte probabil și al II-lea trimestru va expira înainte de a se putea face convenita instalațiune, și cum de altă parte prima instalațiune cere și o cheltuială a unei înzestrări care după listă se urcă aproximativ la suma de lei 2500, vă rugăm, prin aceasta, pe de o parte, să luați convenitele măsuri spre a ni se pune o sală sau două la dispoziție, care să poată conține numărul paturilor în chestiune cu inscripțiunea „paturile Eforii Spitalelor Civile din București” și unde totul să fie pregătit pentru acest sfârșit, iar pe de alta, să ne anunțați de epoca exactă când vă putem trimite acele zece paturi : cu toate accesoriile lor, precum și suma întreținerii până la finele anului.

Consiliul

Având în vedere adresa onor Eforii a Spitalelor Civile din București sus-citată ;

Având în vedere că în prezent comuna nu are spitalul său propriu, ci subvenționează spitalul județului cu suma de lei opt mii anual ;

Având în vedere însă că spiritul și intențiunea actualului Consiliu Comunal este pentru înființarea spitalului comunei ;

Având în vedere că ajutorul ce face onor Eforia Comunei Pitești cu înființarea a zece paturi este venit la timp și Consiliul rămâne recunoscător pentru această lăudabilă faptă ;

Având în vedere că comuna, actualmente deosebit de subvențiunea ce dă spitalului județului, mai are alocat în buget și fondul pentru medicamentele ce se dau bolnavilor săraci, plus personalului medical, compus din : un medic, un vaccinator și trei moașe, că astfel fiind, pe lângă întreținerea acestor zece paturi de către onor Eforie cu suma de lei 5000 anual, primăria este în poziția de a suporta chiar de acum și alte mici cheltuieli de chirie a localului, plata de servitori etc. numai să se pună în funcțiune deocamdată spitalul cu cele zece paturi oferite de onor Eforie a Spitalelor.

Pentru aceste motive, Consiliul încheiează ca, cu începere de la 1 aprilie anul viitor, 1892, comuna să înființeze un spital propriu al său, de 15 paturi plus 10 paturi ce se dau de onor Eforie a Spitalelor Civile, care să poarte inscripțiunea acestui așezământ, pentru care sfârșit se va prevedea prin bugetul anului viitor fondul necesar supunându-se subvențiunea de lei 8000 ce se dă spitalului județului.

Până la înființarea celor 15 paturi ale comunei spitalul proiectat a se înființa va începe funcționarea lui chiar de la 1 august viitor, cu cele 10 paturi ce se dau de onor Eforie, la care pe lângă întreținerea ce se va da de onor Eforie să se întrebuițeze personalul serviciului medical al comunei, precum și, fondul pentru cumpărarea medicamentelor de care mai sus este vorba dacă trebuința va cere, iar pentru închirierea unui local de spital până la 1 aprilie anul viitor și alte mici cheltuieli de plată de servitori etc. de a fi asemenea necesitate, se va deschide d-lui primar la timp un credit extraordinar de la art. respectiv al bugetului.

Cu această ocazie se autorizează d-l primar ca să exprime onor. Eforii a Spitalelor mulțumirile întregului consiliu comunal pentru această lăudabilă faptă, rugându-se ca pentru 1 august viitor să binevoiască a trimite acestei primării paturile și obiectele de instalațiune, precum și suma cuvenită de întreținere.

Domnul primar este autorizat ca să ia toate măsurile pentru instalarea și funcționarea spităului.

Această încheiere se va depune spre aprobare și domnului Ministru de Interne.

Urmează semnătura d-lui primar și d-lor consilieri.

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 30/1891—1892, f. 1 și 11, copie.

28

1892 iunie 7, Pitești. Scrisoare trimisă de Sevastian Hernea, președintele Ligii Culturale, Secția Argeș, către I. Lupulescu, secretarul Ligii Culturale prin care-i face cunoscut că a expediat o telegramă gazetei „Tribuna”.

Pitești, în 7 iunie 1892

Domnule Lupulescu,

Astăzi am expediat la Sibiu următoarea telegramă :

Gazetei „Tribuna” Sibiu,

Protestăm contra barbariilor agresorilor voștri.

Doctorului Rațiu, Cosma și alții : admirație, stimă și iubire. Inima noastră este cu voi.
Sv. Hernea

Vă rog faceți să se publice.

Liga aici este în cădere. Cerem ajutor.

Cu stimă, Sevastian Hernea

<Rezoluție :> Pr<imită> 8 iunie 1892

Se vor trimite copii „Tribunei” și ziarelor din țară

G. T. Brătianu¹

Bibl. Acad. R. S. România, fond Liga Culturală, A. 2185, a, f. 434, orig.

¹ Președintele Ligii pentru unitatea culturală a tuturor românilor.

29

1897 februarie 2, <București>. Informații referitoare la reorganizarea Clubului Muncitorilor din Pitești.

Din Pitești

Clubul Muncitorilor

După o agitație de mai multe luni de zile, agitație condusă de muncitorii luminați din localitate pentru organizarea întregii muncitorimi piteștene, la 1 ianuarie 1897 Clubul Social-Democrat al muncitorilor din Pitești s-a declarat înființat.

Deși întemeiat atît de curînd, clubul nostru a înaintat foarte repede. Astăzi, după o lună de la înființare, Clubul Muncitorilor numără 150 de membri fără deosebire de nație și sex, cu un fond de 176 lei numai din cotizații. Aceasta e cu atît mai îmbucurător, cu cît între acești membri avem foarte mulți alegători, oameni cunoscuți în localitate prin cinstea lor. În haosul luptelor politice dintre partidele istorice, lupte care se dădeau numai pentru osul de ros, oamenii cu adevărat cinstiți și dezinteresați din Pitești au simțit ca o ușurare cînd au auzit vestea că și la noi începe o mișcare nouă, cinstită, mișcarea socialistă. Tot elementul cinstit din orașul Pitești și din județul Argeș, toți oamenii care rînd pe rînd au fost ademeniți cu făgăduieli înșelați de oamenii minciunii, se îndreaptă astăzi către mișcarea muncitorimii internaționale,

către ideile noi și mîntuitoare, care umplu veacul nostru : toți numai în socialism, în partidul muncitorilor văd scăparea.

Acestate fac ca chiar de pe acum să avem o putere electorală de luat în seamă în orașul și județul nostru. Încel, nu mai departe decît la primele alegeri comunale sau legislative, partidul muncitorilor din localitate își va pune — fie singur, fie în unire cu alții — candidații săi, candidați socialiști.

„Lumea Nouă” din 2 februarie 1897, Publ. în Documente din istoria, p. 462—465.

30

1901 ianuarie 27, <București>. Scrisoarea lui Grigore Tocilescu adresată prof. N. I. Apostolescu prin care i se face cunoscut că va veni la Pitești pentru a ține conferințe „Din istoria renașterii României”. Îl înștiințează, de asemenea, că lucrează și la istoria celui de al doilea război dacic.

Iubite amice,

Iartă-mă dacă n-am răspuns celor două scumpe scrisori ale d-tale. În frigurile unor conferințe, urmate de învălmășeli politice, de pregătiri de cursuri, de conferințe aiurea făgăduite, a trebuit să-mi stăpînesc dorul de a-ți scrie, spre a ști pozitiv ce să-ți scriu.

M-am hotărît, în fine, ca duminică 4 februarie să vin acolo ca să țin conferința despre : „Din istoria renașterii României” așa cum vă este pe poftă.

Ar fi de dorit poate ca să fie conferința ziua, pe la ora 3, afară numai dacă motive locale nu vorbesc pentru seara.

Articolul cu Richi l-am dat încă de atunci la „Apărarea” dar poate o fi înlînit în cale vreun alt Richi. M-am plîns d-lui dr. Popovici. Aștept să văd ce se va face.

Sîntem în deplină criză : dar eu mă găsesc afundat în războiul al doilea dacic, pe care luni seara, la 29 ianuarie, îl voi desfășura și ilustra cu proiecțiuni.

Toate sentimentele de afecțiune pentru doamna și domnișoara Apostolescu. iar d-tale, iubirea mea nestrămutată.

Gr. Tocilescu

27 ianuarie 1901

Arh. St. Argeș, fond N. I. Apostolescu, pachet I, doc. 3, orig.

31

1902 august 16, București. Adresa Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice prin care face cunoscut Primăriei Pitești că a aprobat înființarea în Pitești a unei școli de meserii, cu trei secții.

Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice
Direcțiunea Învățămîntului secundar și superior
No. 9022/16 august 1902

Domnule Primar,

Școala de meserii ce este a se înființa în acest oraș, urmînd să funcționeze cu începere de la 1 octombrie a.c. cu trei ramuri de meserii, jăcătușeria, tîmplăria și tinichigeria, am onoarea a vă ruga, d-le primar să binevoiți a dispune ca cererile de înscriere să fie primite, deocamdată la primărie, aducîndu-se aceasta imediat la cunoștința cetățenilor din acest oraș.

Pentru admitere se cere certificatul de absolvirea cursului primar și vîrsta de cel puțin 11 ani dovedită cu act de naștere. Numărul elevilor ce se va primi anul acesta va fi de cel mult 60, și vor fi repartizați în urmă între cele trei ateliere. Se vor primi toate cererile prezentate, rămîinînd ca în urmă, dacă numărul cererilor va fi mai mare, să se facă o alegere printr-un examen ce se va ține la școală, îndată ce personalul va fi instalat.

Durata învățământului va fi de 4 ani. Elevii vor fi externi și vor beneficia de 1/2 din cîștigul realizat din lucrările de ateliere.

Primiți, vă rog, domnule primar, asigurarea considerațiunii mele.

p. Ministru, ss. indescifrabil

p. Director, M. Demetrescu

D-lui Primar al comunei Pitești.

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 12/1902, f. 29, orig.

32

1905 ianuarie 29, București. Ordinul Ministrului Cultelor și Instrucțiunii Publice, privind preluarea bibliotecii lui Gh. I. Ionescu-Gion, donată liceului din Pitești.

Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice

Serviciul Contabilității și al Ordonanțării

No. 69048 29 ianuarie 1905

Domnule Director,

Am onoare a vă comunica că, împreună cu d-l Gh. Nicolescu-Bolintin, avocat al Ministerului, sînteți delegați a face actul de primire și recepție cu inventar a bibliotecii decedatului Gh. I. Ionescu Gion, dăruită aceluia liceu.

p. Ministru, ss. indescifrabil

Șeful Serviciului ss. indescifrabil

D-lui Director al Liceului din Pitești

Arh. St. Argeș, fond Liceul „N. Bălcescu” Pitești, doar 48/1904—1905 f. 151, orig.

33

1905 iunie 20, Pitești. Decizia Primăriei orașului Pitești de a se ridica un monument în Pitești în memoria celor căzuți în Războiul de Independență din 1877—1878.

Sedința extraordinară de la 20 iunie 1905

D-l primar prezintă consiliului petiția înregistrată la nr. 2731/1905, dată Primăriei de d-l Gheorghe Drăghescu, președintele Societății veteranilor grade inferioare din războiul din 1877—1878, „Coroana de oșel” din Pitești, prin care cere a se da acestei societăți un loc, pe piețele acestui oraș, pe care să ridice un monument în formă de piramidă în amintirea eroilor căzuți pe cîmpiile Bulgariei.

Consiliul

Avînd în vedere cererea de mai sus și scopul lăudabil ce se urmărește, aprobă în unanimitate darea unui loc pentru ridicarea monumentului, loc care se va fixa cînd piatra monumentală va fi terminată.

Primar, ss. indescifrabil

Consilieri (urmează șapte semnături indescifrabile)
Secretar ss. indescifrabil

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 45/1905—1908, f. 1 orig.

34

1908 octombrie 6, Pitești. Memoriul prefectului județului Argeș către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, privind înființarea în Pitești a unui atelier de țesătorie și broderii naționale.

Prefectura județului Argeș

Serviciul județean No 6501

D-le Ministru,

Pitești, 6 octombrie 1908

Mai multe comune din județul Argeș, cu un buget mai mare, și-au exprimat dorința de a se înființa pe lângă învățători și cite un post de maestră de lucru manual și în special pentru

a învăța pe eleve războiul de țesut. Îndeplinind dorința acestor comune, am înființat asemenea posturi, dar maestrele de lucru manual, deși erau absolvente ale Școlii Profesionale din Pitești nu știu să țese și probabil nici nu văzuseră războaie.

Din această pricină, și în înțelegere cu d-ra directoare a Școlii Profesionale din Pitești, am hotărât înființarea unui atelier de țesătorie și broderii naționale, care să fie pus sub directă conducere și supraveghere a directoarei școlii profesionale.

În acest scop, am închiriat o sală spațioasă lângă școala profesională, negăsind în chiar localul școlii nici o sală liberă, am comandat mai multe războaie după modelul celor introduse la Școala de Țesătorie din Cîmpulung.

Comunicându-vă acestea, d-le ministru, vă rugăm să binevoiți :

1. A aproba înființarea acestui atelier, permițind directoarei Școlii Profesionale din Pitești a supraveghea de aproape lucrările acestui atelier, precum și comenzile ce se vor face, întocmind și programul, în așa chip ca fetele din cei din urmă doi ani să fie obligate a frecvența și acest curs, și a-și da silința cuvenită, și a asculta de povețele maestrei însărcinată cu instruirea lor.

2. A ne da din partea Ministerului o subvenție cit de neînsemnată, cel puțin pentru a putea plăti maestra de țesătorie.

În nădejdea că față de străduința noastră de a ajuta populația rurală și de a da impuls economiei casnice naționale vom avea un răspuns favorabil.

Binevoiți, vă rog, d-le ministru, a primi asigurarea distinsii mele considerațiuni.

Prefect, Nic. Brînzeu

<Rezoluție :>

D-rei Zoc Georgescu, maestră ambulantă de țesătorie și cusături naționale.

Vă invităm să mergeți la Pitești ca să vedeți atelierul de țesătorie înființat de Prefectură și să ne faceți propunerile ce le veți găsi de cale pentru buna funcționare a aceluia atelier.

Totodată, vă veți prezenta d-lui prefect spre a lua indicațiuni și a desfășura activitatea timp de o lună în județul Argeș.

Arh. St. București, fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, dosar 63/1908, f. 11, orig.

35

1909 decembrie 22 <Pitești>. Cererea adresată de S. Fuchs Primăriei orașului Pitești pentru instalarea unui aparat cinematografic în oraș.

No. 6336 decembrie 22

Domnule Primar

Am onoare a vă aduce la cunoștință că în imobilul din str Șerban Vodă nr. 134/6 casa d-lui avocat Fostiropol, voi deschide în seara zilei de 25 decembrie a.c. o instalațiune cinematografică.

De asemenea, îmi permit a vă informa că la această instalațiune voi întrebuința un motor de 9 cai putere, cu benzină.

Vă rog să binevoiți a-mi da cuvenita aprobare, totodată a mă impune la o taxă minimă de reprezentare, dat fiind puținul spațiu al acestui local, așa că nu pot conta pe o realizare importantă.

Mulțumindu-vă dinainte, vă rog să primiți domnule primar încredințarea înaltei mele considerațiuni.

S. Fuchs

<Rezoluție :>

După ce se va prezenta planul, se va da curs.

D-Sale

D-lui primar al urbei Pitești

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 4/1909, f. 95, orig.

36

1911 iunie 1, <București>. Scrisoarea sculptorului Frederic Stork către N. I. Apostolescu prin care-i face cunoscut că a realizat bustul lui George Ionescu-Gion.

1 iunie 1911

Stimate d-le Apostolescu,

În urma cărții dv. <poștale> din 2 mai crt. am dat bustul lui Gion, pe care mi-l comandați, la turnătorie. Vă anunț că s-a și turnat și că în curind va fi gata cizelat. Dv. însă nu mi-ați mai scris și de aceea pînă atunci vă încunoștințez de turnarea bustului.

Vă rog a-mi da un răspuns. Cu salutări distinse.

Fr<ederic> Stork

Arh. St. Argeș, fond N. I. Apostolescu, pachet I, doc. 78, orig.

37

1913 mai 28, Pitești. Jurnalul Primăriei orașului Pitești, cu privire la aprobarea proiectului de înfrumusețare a parcului Trivale întocmit de arhitectul Pinard.

Primăria comunei urbane Pitești, Serviciul Central
Ședința ordinară de la 28 mai 1913

Arată consiliului că, în ședința de la 19 aprilie curent, domnul arhitect Pinard din București a făcut o cerere din care s-a oferit a face proiectul de înfrumusețare a parcului Trivale care va cuprinde intrarea actuală și intrarea dinspre strada Primăverii, adică bulevardul ce se crează din nou, precum și întreg parcul existent, cuprinzînd proprietatea comunei și împrejurimile, cum și facerea unui lac.

Domnia sa, formînd acest proiect, a depus primăriei următoarea cerere :

Domnule Primar,

Am onoare a vă depune devizul pentru facerea elesteului și amenajarea împrejurimii lui, în sumă de lei 9941, bani 50, fiind socotite terasamente, grădiniaria, semănatul, plantația și lucrări de stînci artificiale și de ciment.

Aceste lucrări vor fi măsurate după executare, aplicînd pentru fiecare prețul următor .

Mă angajez și cu garanția de reprimirea pomilor, adică voi înlocui pomii care nu s-ar prinde, și de a termina lucrările de terasamente, și de stînci, și ciment, pînă la 15 august 1913, precum și semănatul ierburii, dacă nu se va da la dispoziție apa de stropit cu furtun.

Plantația se va face de la 15 octombrie 1913, pînă la 30 octombrie 1913.

Primiți etc.

ss. Pinard, 45 str. Transilvania, București

Față de toate acestea roagă consiliul a decide.

Consiliul

Avînd în vedere decizia Consiliului comunal, de la 19 aprilie curent, prin care dl. arhitect Pinard a fost autorizat a face proiectul de înfrumusețare a parcului Trivale și facerea unui lac.

Avînd în vedere că suma prevăzută în buget la art. 1 buget extraordinar, suma este prea mică pentru înfrumusețarea parcului Trivalea.

Considerînd că în devizul prezentat de dl. Pinard suma la care lucrările de înfrumusețare a parcului Trivale se ridică, este de lei 9145, bani 18 adică scăzînd rabatul de 8%.

Avînd în vedere că suma la care se ridică lucrările este sub 10 000.

Considerînd că lucrările de executat sînt o operă de artă care trebuie încredințată la specialiști.

Văzînd și suma disponibilă de la art. 1 din bugetul extraordinar, suma este prea mică pentru înfrumusețarea parcului Trivale pe exercițiul 1913-1914.

Pentru aceste motive,

Consiliul, în unanimitate, aprobă a se executa de dl. arhitect Pinard din București, lucrările de amenajare a parcului Trivale și facerea eleșteului, conform proiectului și devizului prezentat cu un scăzământ de lei 8%, care se ridică la suma de lei 9145, bani 18.

Totodată, consiliul încuviințează deschiderea unui credit suplimentar de lei 7171 bani 18 la art. 1 din bugetul extraordinar al comunei pe exercițiul 1913—1914, care se va lua de la art. 112, fond destinat pentru deschiderea de credite extraordinare și suplimentare, care va servi la plata dl. arhitect Pinard, pentru lucrările de transformare și facerea eleșteului din parcul Trivalea din Pitești.

Consiliul autorizează pe dl. primar a încheia în numele comunei contract cu dl. arhitect Pinard.

Primar, Al. Dimitrescu,

Consilieri ss. indescifrabil

Secretar ss. indescifrabil

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 24/1913—1914, f. 1 și 11 orig.

38

1916 noiembrie 9, Pitești. Telegrama prefectului de Argeș către ministerele de Interne și Război prin care se face cunoscută bombardarea Piteștiului de către aviația germană.

No. 3601

1916 noiembrie 9 Pitești

Telegrama

Ministerului de Interne, Război

Marele Stat Major

Mai multe aeroplane dușmane au aruncat¹ azi ora 3 p.m. mai multe bombe care au rănit șase persoane și au lovit casa unui german. Aeroplanele noastre le-au alungat.

Prefect de Argeș, Nicolae Brinzeu

Arh. St. Argeș, fond Prefectura județului Argeș, dosar 80/1916, f. 94 concept.

¹ asupra orașului Pitești

39

1918 noiembrie 16. Pitești. Articol apărut în ziarul „Vocea Argeșului” în care se arată că momentul unirii tuturor românilor este aproape.

Noi Datorii

De veacuri neamul românesc hrănește un vis, vis frumos, pentru realizarea căruia în cursul vremurilor, acest neam mult s-a zbatut s-a muncit și sînge din belșug a vărsat.

Toate încercările și suferințele prin care acest neam a trecut nu au fost decît etape către încercarea și zbuciumarea cea mare, din care trebuia să răsară strălucitoarea împlinirea visului nostru secular. În vara anului 1916 a venit și această grea și de pe urmă încercare. Românismul păstrîndu-și întreg sufletul său mare, eroinic, mîndru și resemnat a trecut această încercare.

Sîngele vărsat de el în valuri generoase în această supremă probă a rodit.

Visul nostru secular nu mai este vis, a devenit realitate, îl vedem aieva.

Fiecare clipă ne apropie mai mult de împlinirea lui întregă umplîndu-ne inimile cernite de bucurie și satisfacție.

Ceasurile pe care le trăim sînt cele mai mari și mîndre din cele pe care le-a trăit neamul nostru. Ceea ce pentru multe generații n-a fost decît un vis, în a căruia împlinire au murit sperînd, pentru noi este fericita realitate. Rînd pe rînd țările surori, în care trăiesc frații subjugăți de secole, vin și se alipesc țării noastre pe care soarta a ferit-o de rușinea subjugării și care întrînd în lupta pentru dezrobirea fraților n-a preocupat sîngele generos al fiilor ei.

De acum viitorul ne surde și nu mai poate fi stavilă în realizarea unității naționale a poporului român.

Realizarea acestei unități naționale, reclamă de la noi mai mult ca oricând o desebită încordare, o muncă fără preget, pentru a întări și consolida opera pe care Dumnezeu ne-a învrednicit a o realiza făcându-ne a fi una din cele mai mari generații ale poporului român.

Să fim demni noi cei care am avut norocul să scăpăm din încercările prin care am trecut de aceia cari, sacrificându-și viața, ne-au procurat satisfacția de a vedea realizat visul străbun și să ne ridicăm la înălțimea rolului pe care sacrificiul lor ni l-a dat.

Un fost deputat,

„Vocea Argeșului”, an I, nr. 1, din 16 noiembrie 1918.

40

1919 noiembrie 2, Pitești. Raportul Poliției orașului Pitești către Prefectura județului Argeș, referitor la o întrunire a Partidului Social-Democrat care a avut loc în sala Sindicatului Socialist din localitate.

Poliția orașului Pitești
No. 7607 din 02.XI.1919

Domnule Prefect,

Bazat pe rapoartele d-lor ofițeri de poliție și al comandatului sergenților de oraș, am onoare a raporta următoarele cazuri :

1. Ieri-seară, 1—2 noiembrie a.c. orele 8—1 1/2, a avut loc în sala Sindicatului Socialist din str. Alex. Lahovary o întrunire a Partidului Social Democrat, la care au luat parte un număr de vreo 50 persoane.

În timpul acestei întruniri nu s-a întâmplat nici un caz, totul petrecându-se în liniște.

Polițai, maior, ss. indescrifabil

Arh. St. Argeș, fond Prefectura județului Argeș, dosar 205/1919—1920, f. 16, orig.

41

1920 mai 23, Curtea de Argeș. Proces-verbal încheiat de Poliția orașului Curtea de Argeș, cu prilejul confiscării de la Constantin Ivănuș, muncitor dogar în Pitești, a unor materiale de propagandă socialistă.

Proces-verbal

Aslăzi douăzeci și trei mai 1920

Noi, G. N. Stroescu, subcomisar pe lângă Poliția orașului Curtea de Argeș.

Sesizat de agenții acestei Poliții că în localitate au venit astăzi noapte cu trenul de la Pitești mai mulți membri din Partidul Socialist, care posedă mai multe manifeste și broșuri adresate muncitorilor și țăranilor, am găsit necesar a lua cunoștință de aceste publicații, și găsind pe domnul C. Ivănuș, dogar din orașul Pitești, am cerut lămuriri în privința manifestelor și broșurilor ce d-sa le posedă, pentru care ne face următoarea declarație :

„Mă numesc C. Ivănuș, de profesie dogar din orașul Pitești, și declar că în calitate de membru în Partidul Socialist și candidat la alegerile pentru Camera, în județul Argeș, am găsit legal de a face propagandă electorală în orașul Curtea de Argeș, în care sens am adus spre distribuție publicului 17 exemplare din Programul Partidului Socialist, 20 (douăzeci) broșuri intitulate „Nr. 1 scrisori către țărani” și 69 (șaizeci) afișe din partea comitetului Partidului Socialist din România, în care subsemnatul sînt notat candidat pentru alegerile la Camera. Cele arătate atît în program, cum și în celelalte broșuri și manifeste, noi le credem legale și deci pentru aducerea lor la cunoștința publicului.

C. Ivănuș

Aceasta este declarația sa, și susține a fi lăsat liber pentru afișarea manifestelor.

Noi, luând cunoștință de conținutul manifestelor purtate de numitul dl. Ivănuș, am constatat că prin primul articol sau punct principal arătat în manifest care este: „Desființarea siguranței statului și a jandarmeriei”, mai ales în localitate unde, majoritatea populației este neștiutoare de carte, produce dezordine, deci periclitează siguranța statului.

Am găsit necesar că aceste manifeste și broșuri, notate de dl. C. Ivănuș în declarația înserată mai sus, să fie înaintate onor Prefecturii Județului Argeș spre a constata dacă sînt legale și liber de a fi împărțite publicului, iar în caz contrar să se dispună cele legale.

Pentru care am încheiat acest proces verbal.

Subcomisar, G. N. Stoescu

Asistent, Georgescu

Arh. St. Argeș, fond Prefectura județului Argeș, dosar 11/1920, f. 61, orig.

42

1922 iunie <Cluj-Napoca>. Scrisoarea decanului Facultății de Filozofie și Litere din Cluj, Alexandru Lepedatu, prin care îl mulțumește Prefecturii județului Argeș pentru primirea făcătoarei lui Henri Focillion sosit cu prilejul cercetărilor în zona Argeș.

Domnule,

Încunoștințați de primirea amicală pe care ați făcut-o oaspetelui nostru, d-lui Henri Focillion, și de bunăvoința cu care ați întâmpinat călătoria sa cu prilejul cercetărilor ce a făcut în ținutul d-voastră. În numele Facultății de Litere vă rog să binevoiți a primi cele mai călduroase mulțumiri.

Decan, Al. Lepedatu

D-sale Domnului Prefect al județului Argeș-Pitești.

Arh. St. Argeș, fond Prefectura județului Argeș, dosar 6/1922, f. 21 orig.

43

1924 aprilie 30 <Pitești>. Ordin circular al Prefecturii județului Argeș către toate instituțiile din Pitești, referitor la sărbătorirea zilei de 1 Mai.

Prefectura județului Argeș

Circulară

D-lor șefi ai autorităților din oraș

Conform ordinului telegrafic nr. 37 149 al Ministerului de Interne avem onoarea a vă face cunoscut că mine, 1 Mai, toate autoritățile publice vor fi închise, ca fiind sărbătoarea înunții

<Urmează numele a 12 instituții>

Prefect, ss. indescifrabil

No. 4700, 1924 aprilie 30

Arh. St. Argeș, fond Prefectura județului Argeș, dosar 36/1924, f. 43, orig.

44

1924 iunie 10, Pitești. Raportul poliției orașului Pitești către Prefectura județului Argeș privind confiscarea de la Clubul Socialist-Comunist din localitate a publicațiilor „Socialismul”, „Lupta Comunistă” și „Muncitorul în Alimentație”.

Poliția orașului Pitești
No. 7177/10 iunie 1924

Domnule Prefect,

La ordinul dv. nr. 4699/1924, am onoare a comunica că în coprintul orașului nostru nu s-a împărțit ziarul citat, însă la percheziția făcută la sediul Clubului Socialist-Comunist din localitate s-au găsit și confiscat un număr de :

9 foi „Muncitorul în alimentație”

41 ” „Socialismul”

2 ” „Lupta comunistă”

Despre acestea s-a raportat la Inspectoratul General Craiova cu nr. 7222 cum și Direcțiunii Generale a Siguranței, cu nr. 7128.

Polițai ss. indescifrabil

D-Sale Domnului Prefect al județului Argeș

Arh. St. Argeș, fond Prefectura județului Argeș, dosar 38/1924, f. 86 orig.

45

1927 <decembrie, Pitești>. Dare de seamă privind activitatea Camerei de Agricultură a Județului Argeș pe anii 1926—1927, referitoare la expoziția agricolă, comercială și industrială din Pitești.

Dare de seamă

asupra activității Camerei pe anii 1926—1927

.....

În zilele de 14—18 septembrie 1927 a avut loc la Pitești o mare expozițiune agricolă, comercială și industrială organizată de Camera noastră de Agricultură în colaborare cu Camera de Comerț și Industrie de la Pitești. Interesul mare pe care l-au arătat pentru această manifestare profesională agricultorii de toate categoriile, industriașii și comercianții din județul nostru și Mușcel, instituțiunile de stat cu caracter agricol precum și cele particulare, au contribuit la deplinul succes al acestei mari expozițiuni, care a culminat prin atențiunea deosebită, care i s-a dat de către conducătorii înalți ai țării. Vizita repetată în două rânduri de primul ministru al țării, marele și regretatul om de stat Ioan I. C. Brătianu, a d-lui Ministru de Agricultură, Constantin Argetoianu și a reprezentantului Ministerului de Industrie, dl. profesor C. Stătescu, precum și a persoanelor oficiale din Ministerul de Agricultură și cel de Comerț a fost pentru noi chezașia cea mai sigură că munca noastră este apreciată și încurajată pentru binele instituțiilor și economii naționale. Zeci de mii de persoane au vizitat această expozițiune, între care foarte mulți săteni și reprezentanți ai altor Camere. S-au decernat numeroase premii, între care : 2 pluguri, constituind premiul în natură pentru cel mai frumos grlu expus, 38 diplome cu medalii de aur, 28 pentru industria casnică, 24 pentru industria mare și mică, precum și premii în bani și anume : 9 200 pentru produsele agricole și 50 000 pentru animalele expuse și îngrijirea lor.

În urma dorinței exprimate de regretatul Ioan I. C. Brătianu care pe lângă calitatea de mare om de stat avea și pe cea de mare crescător și iubitor de animale, de a se răsplăti nu numai cei ce posedă vite frumoase, dar și cei ce îngrijesc de ele, s-au instituit clevea premii în bani ce s-au dat oamenilor de serviciu, care au îngrijit mai bine de animalele încredințate lor.

Tot ca o încurajare și stimulare a muncii și zelului depus de conducătorii diferitelor școli și instituțiuni participante la expoziție, s-au acordat 13 premii „pentru merite”, în diplome și medalii de aur și argint.

.....

Arh. St. Argeș, fond Camera Agricolă a județului Argeș, dosar 1/1926—1936, f. 6, copie.

46

1928 martie 17 <Pitești>. Telegrama Primăriei orașului Pitești adresată ministrului de Externe, Nicolae Titulescu prin care îl felicită pentru modul cum reprezintă interesele țării la Liga Națiunii.

TELEGRAMĂ

Legățiunei Regale Române Geneva
Pentru Domnul N. Titulescu
Ministrul Afacerilor Străine

No. 3035 din 17 martie 1928

Consiliul orașului Pitești, întrunit în ședința din 17 martie 1928, vă roagă să primiți expresiunea simțămintelor de admirațiune, pentru modul strălucit cu care ați apărat cauza românească, înaintea Ligii Națiunilor.

Orașul Pitești este alături de dv. până la capăt în acțiunea ce veți desfășura, pentru triumful cauzei românești.

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 20/1928, f. 1, orig.

47

1931 septembrie 18, Pitești. Raportul Poliției orașului Pitești către prefectură referitor la răspîndirea în oraș a unor cupoane sub titlul „Sprijiniți Blocul Muncitoresc Țărănesc!”

1931, No. 22996, septembrie 18

Domnule Prefect,

Am onoare a raporta că în acest oraș, în expiratele 24 ore, am avut următorul caz :

Pe str. Exercițiu, în dreptul Băncii „Negoiu” s-au găsit răspîndite mai multe cupoane ce reprezintă un leu cu intitulatura „Sprijiniți Blocul Muncitoresc Țărănesc !”

Sîntem în continuarea cercetărilor pentru descoperirea persoanelor ce le distribuie Șeful Poliției N. Ioanid.

Domnului Prefect al Județului Argeș

Arh. St. Argeș, fond Prefectura județului Argeș, dosar 96/1931, f. 160, orig.

48

1933 iulie 10 <Pitești>. Raportul comandantului Legiunii de jandarmi Argeș către Prefectura județului Argeș, în legătură cu încetarea lucrului la fabrica „Textila” — Găvana.

Prefectura Argeș
Serviciul Administrativ

Copie
Secret
No. 172/1933 iulie 10

No. 14875/1933 iulie 19

Domnule prefect al județului Argeș,

Am onoare a aduce la cunoștința dv. următoarele :

Astăzi, 10 iulie a.c. orele 6, un grup de 269 lucrători din fabrica „Textila” au refuzat să intre la lucru pe motiv că nu li s-a făcut plata pe 5—6 săptămîni din urmă.

După mai multe tratative cu direcțiunea fabricii, tratative care au durat pînă la orele 8, lucrătorii au intrat la lucru cu condițiunea ca pînă joi 13 iulie a.c. să li se facă plata restanță.

Din cercetările ce am întreprins, am constatat că lucrătorii au dreptate, de 5—6 și foarte mulți 7—8 săptămîni în urmă neprimind nici o plată decît mici acouturi săptămînale, acouturi ce nu le sînt suficiente nici pentru hrana zilnică.

Spiritele sînt liniștite, lucrătorii nemanifestîndu-se cu nimic în rău și, fără să amenințe, își cer drepturile lor.

Am luat măsuri de continuă supraveghere.

L.S. Comandant Legiunea de Jandarmi, ss. indescifrabil

<Rezoluție :>

F. Urgent 10/7/1933

Se va interveni la fabrică, atrăgându-li-se atenția să facă plata lucrătorilor. Se va interveni la Ministerul Muncii, ca să trimită anchetă pentru că zilnic avem asemenea reclamațiuni, ss. indescifrabil.

Arh. St. Argeș, fond Prefectura județului Argeș, dosar 41/1933, f. 117 copie.

49

1939 ianuarie 8 <București>. Cerere adresată de artistul Ion Finteșteanu Primăriei pentru sala teatrului din Pitești pentru spectacole cu piesa „Clovnul”.

Domnule Primar,

Subsemnatul, Ion Finteșteanu artist societar al Teatrului Național din București,

Cu onoare vă rog să binevoiți a dispoza să mi se închirieze Teatrul Comunal în seara de 10 februarie 1939, pentru a reprezenta piesa „Clovnul”, răsunătorul succes al studioului Teatrului Național din actuala stagiune.

Turneul ce-l întreprind actualmente în țară este autorizat de către Direcția Generală a Teatrelor.

Cu stimă, I. Finteșteanu

Societar al Teatrului Național București

D-sale Domnului primar al orașului Pitești

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 7/1933, f. 19, orig.

50

1940 ianuarie 3, București. Cererea lui Tudor Mușatescu, directorul Teatrului „Sărindar” către Primărie prin care solicită sala teatrului din Pitești pentru un spectacol cu piesa „Titanic Vals”.

Domnule Primar,

Subsemnatul, Tudor Mușatescu, plecând în turneu cu piesa mea „Titanic Vals” și cu artiștii Teatrului Național din București,

Cu onoare vă rog să binevoiți a dispune să mi se închirieze sala Teatrului comunal în seara de 25 februarie 1940, când va avea loc reprezentarea piesei de mai sus.

Cu stimă Tudor Mușatescu.

Directorul Teatrului „Sărindar” București

D-sale d-lui Primar al orașului Pitești

Arh. St. Argeș, fond Primăria orașului Pitești, dosar 9/1940, f. 26, orig.

51

1941 iunie 23, Pitești. Scrisoarea președintelui Comitetului polonez din Pitești adresată Prefecturii județului Argeș, prin care se aduc mulțumiri pentru ospitalitatea acordată refugiaților polonezi aflați în Pitești.

Pitești la 23.VI.1941

Monsieur le Prefect !

Au moment d'une historique importance pour la nation roumains, je m'empresse de Vous présenter, Monsieur le Prefect, au nom de tous les réfugiés polonais de Pitești, nos meilleurs

souhaits de l'heureux avenir du peuple roumain que representez et dont l'hospitalité nous jouissons depuis à peu pres deux ans.

Je prends aussi l'occasion de vous confirmer, Monsieur le Prefect, la parfaite loyauté de tous mes confrères réfugiés en Roumanie, envers Vos autorités, aussi que nos vives et sincères sentimente pour Votre nation.

Veuillez agréer Monsieur le Prefect mes considérations le plus distinguées.

ss. indiscifrabil

President de la Comitée Polonaise de Pitești

Arh. St. Argeș, fond Prefectura județului Argeș, dosar 193/1941, f. 423 orig. lb. franceză.

52

1944 ianuarie 8, Pitești. Raportul Legiunii de Jandarmi Argeș către Inspectoratul de Jandarmi București, cu privire la nemulțumirile muncitorilor din Argeș.

No. 3375, 1944 luna ianuarie ziua 8

Legiunea de Jandarmi Rurali Argeș

Biroul Poliție și Comandament

C ă t r e,

Inspectoratul Jandarmi București, Biroul Poliției

La ordinul dv. 85/1943 de informații, prin care se ordonă a se verifica dacă în rândurile lucrătorilor din întreprinderile industriale s-ar vede o tendință aproape fățișă în a se manifesta față de greutățile prin care trec ei și familiile lor din punct de vedere al salariilor ce primesc în raport cu beneficiile pe care le au fabricile.

Că sînt societăți care au așa de mari beneficii, că la publicarea bilanțului de venituri și cheltuieli au trebuit să le camufleze excedentul sub diferite forme; că lucrătorii au aflat această situație și sînt nemulțumiți, iar agenții comuniști agitatori ar căuta să profite de această situație ca la momentul oportun să provoace dezordine.

Am onoare a raporta că, din verificările făcute de organele în subordine din această Legiune, în rîndurile lucrătorilor din întreprinderile industriale de pe raza acestei Legiuni — informația se confirmă — cu unele diferențe, în sensul că, deși lucrătorii în majoritate nu cunosc realitatea bilanțului de venituri și cheltuieli ale întreprinderilor respective, sînt totuși călăuziți de acest crez care este născut și moștenit în rîndurile lucrătorilor, chiar în urma majorării salariilor — în concordanță cu dispozițiile decretului-lege nr. 319/Monitorul Oficial 260/1943.

Chestiunea se discută aproape în general — în sensul că fabricile au mari beneficii mai ales industriașii tăbăcari din comuna Găvana, însă nu prezintă un mijloc de propagandă al agitatorilor comuniști.

Comandantul Legiunii Jandarmi Argeș,

ss. indiscifrabil

Arh. St. Argeș, fond Legiunea de Jandarmi Argeș, dosar 10/1943, f. 433, copie.

53

1944 august 27, Pitești. Notă informativă a Prefecturii județului Argeș către Inspectoratul General Administrativ al Regiunii a IX-a Pitești referitoare la dezarmarea trupelor germane și siguranța circulației pe căile ce leagă Piteștiul de alte sectoare.

No. 9

1944 august 26, orele 18

Notă informativă

1. Posibilități de circulație pe șoselele județene.

a) Sînt libere și se poate circula fără dificultăți pe următoarele șosele din județ:

— Pitești pe linia București pînă la comuna Hanul cu Pămînt

— Pitești pe linia Curtea de Argeș—Clineni—Sibiu

- Pitești—Dealul Negru—Rm. Vilcea—Sibiu
- Pitești—Moșoia—Drăgășani—Rm. Vilcea
- Pitești—Slatina—Craiova
- Pitești—Prundu—Pătroaia—Găiești—Titu

b) Nu este liberă în momentul de față linia Pitești—Turnu Măgurele, în comuna Recea și Izvoru, fiind blocată de armata română din cauza unor elemente germane ce se află pe șosea în drum spre Pitești.

2. Situația germanilor :

a) Trupele germane :

S-au retras pînă în ziua de 24 august a.c. toate formațiunile aflate pe teritoriu și venite din alte părți, pe șoseaua Pitești—Curtea de Argeș—Sibiu și foarte puține trupe pe șoseaua Pitești—Rm. Vilcea—Ciineni.

Cu începere din 25 august a.c. toate trupele germane găsite aci au fost dezarmate.

În prezent se găsește în retragere de la sud spre nord pe șoseaua Turnu Măgurele—Pitești un grup de circa 400—500 soldați germani în 34 autocamioane sub comanda unui colonel. A viața română, prin bombardament și mitraliere, a oprit acest grup la comuna Șerboieni, la circa 30 km distanță de Pitești.

Comandamentul Garnizoanei a trimis trupe române îmbarcate în auto pentru dezarmarea acestui grup.

Prefectul județului,

Arh. St. Argeș, fond Inspectoratul General Administrativ Pitești, dosar 52/1944—1948, f. 174, copie

54

1944 <Pitești>. Apelul organizației piteștene a Partidului Comunist Român către populație pentru a stringe rindurile în jurul partidului, în lupta pentru pace și libertate.

Frați Români,

Zorile păcii au răsărit !

Lupta democrației, libertății, progresului și a culturii se apropie de victorie, în marș triumfal, în întreaga Europă, prin zdrobirea bestiei fasciste în propria-i viziună !

Patrioții germani, sub conducerea celor mai hotărâți luptători pentru dreptate, comuniștii, dau în interiorul Germaniei loviturile de moarte fascismului sălbatic al lui Hitler.

T o v a r ă ș i,

Muncitori, țărani, intelectuali,
Iubitori de libertate și de progres,
Patrioți devotați ai poporului,
Stingeți rindurile în jurul partidului comunist
PENTRU PACE, PÂINE ȘI LIBERTATE

Porniți la lupta hotărâtoare pentru zdrobirea canalilor gardiste și ale agenților Gestapoului, sculele disperate ale fascismului german !

Cereți autorităților să fi fără cruțare față de dușmanii patriei !

Organizați comitete cetățenești pentru înfăptuirea drepturilor voastre, întăriți Blocul Național al democrației !

Trăiască pacea cucerită de forțele progresiste și democratice !

Trăiască armatele eliberatoare !

Trăiască armata Română și aliata ei eroică armata Roșie !

Trăiască România liberă și independentă !

Trăiască partidul comunist luptătorul consecvent și neînfricat al poporului Român !

„PITEȘTII LIBERI”

Organizația partidului comunist
Pitești

Arh. St. Argeș, fond Prefectura județului Argeș dosar 13/1944 f. 2

55

1948 octombrie 20, Pitești. Tabel cu întreprinderile din orașul Pitești care au fost naționalizate.

PREFECTURA JUDEȚULUI ARGHEȘ
Serviciul Administrativ.

TABEL

de întreprinderile naționalizate conform Legii nr. 119/1948, pendent de Ministerul Industriei

Nr. crt.	Natura întreprinderii	Capacitatea	Localitatea unde se găsește	Numele fostului proprietar
1.	Fabrică textilă și filatură		Găvana	S.A. Textila Românească
2.	Țesătorie	15.000 kg bumbac pe lună într-un singur schimb	Pitești str. T. Vladimirescu	S.A. Țesătoria Română
...
4.	Tăbăcărie	1.667 kg piele crudă în 24 ore	Găvana	Constantin Dumitrescu
5.	Tăbăcărie și încălțăminte	267 kg piele crudă și 150 perechi încălțăminte în 24 ore	Găvana	C. Petrescu
6.	Tăbăcărie		Găvana	Ionel Petrescu
7.	Tăbăcărie		Găvana	Sultănică Petrescu
8.	Tăbăcărie		Pitești L. Catargiu	F. Șteflea
9.	Tăbăcărie		Pitești str. Viilor	C. Șteflea
10.	Tăbăcărie		Pitești str. Sf. Vineri	N. N. Șteflea
11.	Fabrică de butoaie	4000—5000 litri în 24 ore	Pitești L. Catargiu	S. N. C. Gh. Iuneș și Andraș
12.	Moară comercială	52.000 kg grâu în 24 ore	Pitești str. Tg. Vale	Frații Dumitrescu
13.	Atelier mecanic		Pitești Bd. R.P.R.	Nicht și Oancea
14.	Uzina Electrică		Pitești B-dul R.P.R.	Soc. Gaz și electricitate
15.	Moară	50.000 porumb 5.000 grâu	Pitești str. Craiovei 121	Alexandru Diaconescu
16.	Moară	21.000 kg grâu 21.000 kg porumb	Idem 184	Radu Vișinescu

Se certifică exactitatea prezentului tabel.

L.S. PREFECT, ss. indescifrabil.

Șeful serviciului, ss. indescifrabil.

Arh. St. Argeș, fond Inspectoratul General Administrativ al Regiunii a IX-a Pitești, dosar 18/1948, f. 23—24, org.

56

1963, Pitești. Raportul Comitetului Executiv al Consiliului Popular Municipal Pitești cu privire la gospodărirea și înfrumusețarea orașului.

ANALIZA ACTIVITĂȚII COMITETULUI EXECUTIV AL SFATULUI POPULAR AL ORAȘULUI PITEȘTI ÎN GOSPODĂRIREA ȘI ÎNFRUMUSEȚAREA ORAȘULUI DE LA ÎNCEPUTUL ANULUI ȘI PÎNĂ ÎN PREZENT

TOVARĂȘI DEPUTAȚI,

Oamenii muncii din patria noastră desfășoară o largă activitate pentru traducerea în viață a Directivelor celui de al III-lea Congres al P.M.R., obținând zi de zi noi succese în construirea socialismului.

Prin terminarea colectivizării întregii agriculturi cit și prin înfăptuirea programului măreț stabilit de Congres, țara noastră va deveni în următorii ani o țară industrială, cu o agricultură multilateral dezvoltată, o țară cu condiții de viață noi, demnă de epoca desăvârșirii construcției socialismului și comunismului.

În fața Sfatului Popular stau sarcini deosebit de importante în ceea ce privește realizarea mărețelor țeluri stabilite de Congres în toate domeniile de activitate.

În Directivele Congresului al III-lea al P.M.R. un loc deosebit de important îl ocupă și problemele legate de gospodărirea și înfrumusețarea orașelor și comunelor patriei noastre.

Planul de dezvoltare al economiei naționale pe anii 1960—1965 prevede pentru gospodărirea comunală investiții de aproape 5 miliarde lei. Această sumă constituie o largă posibilitate pentru sfaturile populare de a rezolva un volum sporit de lucrări necesare pentru modernizarea străzilor, a rețelelor de apă și canal, iluminat public, salubritate, transporturi și o serie întreagă de alte construcții.

TOVARĂȘI DEPUTAȚI,

Însufleștiți de mărețele perspective care se deschid din Directivele Congresului al III-lea al P.M.R. și care au ca scop final ridicarea nivelului de trai, material și cultural al celor ce muncesc, oamenii muncii au pornit cu elan la înfăptuirea sarcinilor privind dezvoltarea din punct de vedere economic și social-cultural a orașului Pitești.

Sfaturile populare hotărât să gospodărească mai bine și să înfrumusețeze continuu orașul, asigurându-i totodată o puternică dezvoltare economică și culturală, sub îndrumarea și sprijinul organelor de partid, a căutat an de an să atragă în treburile gospodărești mase tot mai largi de cetățeni.

Datorită acestui fapt, Piteștiul a luat o mare dezvoltare în ultimii ani, devenind din zi în zi un oraș modern, socialist. Acest lucru este concretizat prin construcții de interes republican și local ce au fost amplasate în diferite părți ale orașului.

Astfel, în anul 1961, a fost dată în folosință noua Filatură de la Găvana, dotată cu cel mai modern utilaj. La 1 ianuarie 1963 a intrat în funcțiune secția de mobilă a Combinatului de Industrializarea Lemnului de la Găvana.

În anul 1962, s-a început construcția Combinatului de Industrializarea Laptelui de pe str. Exercițiu care va fi dat în folosință în acest trimestru.

Pentru anii viitori se prevede construirea de noi obiective industriale în orașul Pitești.

Realizări importante au fost obținute și în domeniul industriei locale, unitățile existente fiind reprofilate și dotate cu utilaj modern, dându-se astfel posibilitatea satisfacerii nevoilor crescânde ale populației.

Comitetul Executiv a urmărit cu perseverență și îmbunătățirea aprovizionării populației prin rețeaua comercială, cu articole de larg consum. Totodată Comitetul Executiv s-a ocupat de lărgirea comerțului socialist, dându-se în folosință în anul 1962 un nou complex comercial de textile, încălțăminte și confecții, precum și magazinul „Modern” de pe strada principală a orașului.

57

1968, Pitești. Informare a Comitetului Executiv al Consiliului Popular al Municipiului Pitești privind obiectivele ce urmează a se realiza în cadrul planului de investiții.

I N F O R M A R E

privind modul cum au fost asigurate documentațiile și frontul de lucru pentru obiectivele ce urmează a se realiza în cadrul planului de investiții și reparații capitale pe anul 1968 și stadiul realizării acestuia.

În prezent, municipiul Pitești se profilează tot mai mult ca un puternic centru industrial. Ritmul impetuos de industrializare a municipiului atribuie Comitetului Executiv al Consiliului Popular sarcini sporite pe linia asigurării dotărilor tehnico-edilitare, a spațiului de locuit, a transportului în comun și deservirii populației.

Pentru realizarea sarcinilor de mai sus, care condiționează în mare măsură punerea în funcțiune a marilor obiective industriale și creșterea nivelului de deservire a populației, municipiului Pitești i s-au alocat în anul 1968 fonduri de investiții pentru construcții de locuințe în blocuri, lucrări edilitare, reparații capitale, întrețineri de străzi și imobile proprietate de stat în valoare totală de 231.896 mii lei, din care construcții montaj 218.070 mii lei.

Ca obiective principale în planul de investiții pe anul 1968, din care o bună parte se dau în folosință în acest an, iar restul în anul viitor, menționăm :

— Construcții de locuințe în blocuri în valoare de 159.200 mii lei pentru a se da în folosință 2.738 apartamente fizice (revenind 3.020 apartamente convenționale) cu suprafața locuibilă de 90.611 m.p. în 46 de blocuri.

— Lucrări de alimentare de apă — extinderi captări și rețele — în valoare de 34.462 mii lei.

— Lucrări de canalizare în valoare de 20.310 mii lei.

— Lucrări de extindere rețele gaze, termoficare, puncte termice în valoare de 1.455 mii lei.

— Lucrări de străzi, pavaje în valoare de 1.500 mii lei.

— Construcția unei baze de transport în comun pentru care în acest an s-au alocat fonduri de 1.500 mii lei.

— Procurări de utilaje pentru Secția de transport în comun și salubritate a I.G.O. în valoare de 2.825 mii lei.

Din fondurile prevăzute la reparații capitale se vor executa :

— Reparații conductă apă și gaze în valoare de 851 mii lei.

— Reparații terase blocuri în cartierul Calea București cit și reparații la alle șapte unități în valoare de 1.570 mii lei.

— Reparații curente la imobile proprietate de stat în valoare de 2.165 mii lei.

Din fondurile bugetare se vor executa lucrări de întreținere străzi pe suprafața de 94.860 m.p. prin I.I.C.P. și regie în valoare totală de 3.950 mii lei.

În perioada analizată, atenția Comitetului Executiv, a beneficiarilor și constructorilor a fost îndreptată asupra următoarelor probleme principale :

Continuarea lucrărilor neterminate în anul 1967, întocmirea documentațiilor, obținerea avizelor necesare, contractarea lucrărilor, deschiderea finanțării, precum și recepționarea lucrărilor de construcții de locuințe planificate a se da în folosință în trim. I. 1968.

VICEPREȘEDINTE,

ȘEF SERV. PLANIFICARE,
ss. indescrifabil.

Consiliul Popular al Municipiului Pitești, dosar 21/1968, f. 108—109, copie.

58

1978 august 5, București. Decret prezidențial privind conferirea Ordinului Muncii, clasa I, Consiliului Popular al Municipiului Pitești pentru rezultatele deosebite obținute în anul 1977 în întrecerea socialistă.

DECRET PREZIDENTIAL

privind conferirea Ordinului muncii, diplomelor de onoare, precum și acordarea premiilor în bani unor consilii populare fruntașe în întrecerea socialistă pe anul 1977.

Pentru rezultatele deosebite obținute în anul 1977 în întrecerea socialistă între consiliile populare municipale, orașenești și comunale privind îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, social-culturale, buna gospodărire și înfrumusețarea localităților,

Președintele Republicii Socialiste România decretază:
 Art. 1. — Se conferă Ordinul Muncii clasa I, pentru locul I:
 — Consiliului Popular al Municipiului Pitești, județul Argeș;

NICOLAE CEAUȘESCU

Președintele
 Republicii Socialiste România

București, 1 august 1978
 Nr. 195.

Buletinul Oficial al R. S. România, partea I, nr. 73, Decretul nr. 195 din 1 august 1978, p. 5.

59

1981, Pitești. Expunerea de motive a Comitetului Executiv al Consiliului Popular al Municipiului Pitești la proiectul de hotărâre pentru adoptarea indicatorilor din planul unic de dezvoltare economico-socială ce revin municipiului Pitești pe anul 1981.

EXPUNERE

la proiectul de hotărâre pentru adoptarea indicatorilor din planul unic de dezvoltare economico-socială ce revin municipiului Pitești pe anul 1981.

Consiliul popular al municipiului Pitești este întrunit în această sesiune pentru a examina și adopta indicatorii din planul național unic de dezvoltare economico-socială ce revin municipiului Pitești pe anul 1981.

Lucrările sesiunii noastre se desfășoară în atmosfera de puternic avânt de muncă în vederea traducerii în viață a sarcinilor ce decurg din documentele Plenarei CC al PCR și ale Sesiunii Marii Adunări Naționale ce au avut loc în luna decembrie 1980.

Planul pe anul 1981 are la bază orientările fundamentale stabilite de tovarășul Nicolae Ceaușescu — secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii, care se înscriu în prevederile directivelor pentru cincinalul 1981—1985, de ridicare a întregii activități economico-sociale la un nivel calitativ superior, de sporire a eficienței economice și promovarea tot mai fermă a cuceririlor revoluției tehnico-științifice contemporane în toate domeniile de activitate.

Întreaga dezvoltare economico-socială prevăzută în anul 1981 se fundamentează pe rezultatele remarcabile obținute de oamenii muncii din municipiul nostru în anul 1980 și este orientată spre creșterea în continuare a bunăstării materiale și spirituale.

Datorită sprijinului primit din partea partidului și statului nostru, sub conducerea Comitetului municipal de partid, economia municipiului an de an s-a dezvoltat în ritm susținut.

În anul 1980 municipiul nostru a dat economiei naționale o producție industrială de peste 25 miliarde lei, reprezentând 73 % din producția județului și o creștere cu 106 % față de realizările anului precedent. Faptul că municipiul nostru a cunoscut o dezvoltare impetuoasă în actualul cincinal o demonstrează și ritmul mediu anual de creștere care este de 18 %. La aceste realizări și-au adus contribuția majoritatea întreprinderilor din municipiu, care au depus eforturi deosebite pentru realizarea și chiar depășirea sarcinilor de plan pe acest an. Cu rezultate mai bune pe această linie se înscriu următoarele unități : C.A.T.C., Întreprinderea de Motoare Electrice, Întreprinderea Textila, Întreprinderea de Bere, Întreprinderea de Panificație, Stațiunea experimentală viticolă Ștefănești, CET Pitești și altele.

Ca urmare a fondurilor de investiții alocate prin planul pe anul 1980 precum și a celor din anii precedenți, potențialul economic al municipiului nostru a crescut cu încă 17 noi capacități de producție puse în funcțiune în platforma petrochimică, Întreprinderea de Autoturisme, Combinatul de Articole Tehnice din Cauciuc, Combinatul de Prelucrare a Lemnului.

În cadrul investițiilor proprii în anul 1980 au continuat lucrările de construcție în bazinul acoperit de înot Pitești de 50 × 25 m. și au început lucrările de amenajare la piața centrală cu o capacitate de 4.962 m.p. și 60 locuri de cazare pentru producători.

Tovarăși Deputați,

În anul 1981 municipiul nostru îi revin în continuare sarcini deosebit de importante pentru dezvoltarea sa economico-socială și edilitar-gospodărească potrivit programului direcțional al cincinalului 1981—1985.

În toate ramurile industriale sînt prevăzute sarcini de creștere și diversificare a producției în baza unei valorificări mult mai sporite a întregului potențial productiv de care dispunem.

60

1987, București. Decret prezidențial privind conferirea ordinului Muncii clasa a II-a, locul II, Consiliului Popular al Municipiului Pitești pentru rezultate deosebite obținute în anul 1986 în întrecerea socialistă

DECRET PREZIDENȚIAL

privind conferirea titlului de „Erou al Muncii Socialiste”, „Ordinul Muncii”, diplomelor de onoare, precum și acordarea premiilor în bani, unor consilii populare fruntașe în întrecerea socialistă pe anul 1986

Pentru rezultatele deosebite obținute în anul 1986 în întrecerea socialistă între consiliile populare municipale, orașenești și comunale privind îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, social-culturale, buna gospodărire și înfrumusețare a localităților,

Președintele Republicii Socialiste România d e c r e t e a z ă :

Art. 3. — Se conferă Ordinul Muncii clasa a II-a, pentru locul II:

— Consiliului Popular al Municipiului Pitești, județul Argeș;

NICOLAE GEAUȘESCU

Președintele

Republicii Socialiste România

București

Nr. 161/1987.

Buletinul Oficial al R. S. România, partea I, nr. 65, Decret 161 din 31 decembrie 1987 p. 3—4.